Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

SNEDKERMESTRENES MEDLEMSBLAD

FESTUDGAVE

AKTIESELSKABET

C. OLESEN

KJØBENHAVN

MANUFAKTUR EN GROS OG FABRIKATION

FABRIKER I KASTRUP OG GØTEBORG

STØRSTE LAGER AF:

TÆPPER - MØBELSTOFFER
:: GARDINER ::
KURVEMØBLER

STØRSTE IMPORT I SKANDINAVIEN AF

LINOLEUM

TELEGRAM-ADRESSE: „C O L E S E N"

TELEFONER:
HOVEDKONTORET: Central 5046
LAGRENE: Central 5885 (Omstilling til samtlige Afdelinger)

EKSTRA-NUMMER den 6. September 1924.

SNEDKERMESTRENES MEDLEMSBLAD

ORGAN FOR FÆLLESFORENINGEN
AF DANMARKS SNEDKERMESTRE

FESTUDGAVE VED FÆLLESFORENINGENS 25-AARS JUBILÆUM
OG JUBILÆUMS-BOHAVE-UDSTILLINGEN SEPTEMBER 1924

BOHAVE-UDSTILLINGENS KOMITÉ OG SEKRETÆR

IDET Snedkermestrenes Medlemsblad udsender denne Festudgave ved den til Højtideligholdelse af Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestres 25 Aars Bestaaen arrangerede Bohaveudstilling, er det med den sikre Forvisning om, at denne, ligesom Fællesforeningens første store Bohaveudstilling i 1913, vil bidrage til at fæstne og udvide det gode Navn og Omdømme, det danske Snedkerfag og dets Udøvere har erhvervet sig i Tidernes Løb, saavel indenfor som udenfor Landets Grænser.

Naar en Udstilling nu til Dags skal hævde sin Plads og vinde sit Ry som saadan, afhænger det af flere Faktorer, af hver enkelt Udstillers Ydelser, af Pladsen og Rammerne, sidst men ikke mindst, af Tilrettelæggelsen og Ledelsen af Udstillingen. Af det Udsyn og Blik for mangfoldige Ting og Hensyn, der er nødvendige at iagttage ved Forberedelserne, vil Udstillingens Succes oftest være afhængig. Dette Hverv hviler paa Udstillingens Komité og Sekretær, og idet vi paa næste Side bringer Billeder af disse Mænd, der har vist Udstillingen den Interesse at knytte deres Navne til den og ofre deres Tid og Kræfter for den, ser vi i d[illegible]ne Borgen for, at Udstillingen maa have Lykken med sig.

Stats- og Erhvervsminister Stauning og Borgmester Kaper, der har vist Udstillingen den Ære og Tillid at overtage Hvervene som dens Præsident og Vicepræsident og dermed tilkendegivet Statens og Kommunens Interesse for Udstillingen, er begge knyttede med stærke Baand til Haandværket, dets Trivsel og Dygtiggørelse, og gennem den øvrige Række Navne, vil vi i alle finde kendte, ledende Evner og varm Interesse for Fagets tekniske, praktiske og organiserende Liv, baade for de store Linier og Detaljernes Mangfoldighed.

Maatte de alle høste Glæde og Tak for denne deres Indsats til Fordel for Fagets store Udstillingsstævne!

A. E. Mørck.

BOHAVE-UD KOMITÉ OG

J. JENSEN,
Snedkermester, Aarhus.
Formand for Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestre.
Udstillingens Formand.

CARL POULSEN,
Snedkermester, København.
Formand for Snedkerlaugets Bygningssnedker-Afdeling.

V. BLOCH-JØRGENSEN,
Snedkermester, København.
Formand for Snedkerlaugets Møbelsnedker-Afdeling.

TH. STAUNING,
Erhvervsminister.
Udstillingens Præsident.

GUNNAR GREGERSEN,
Direktør for Teknologisk Institut, København.

JOCHUM NIELSEN,
Snedkermester, Aalborg.

PREBEN HEMPEL,
Ingeniør.
Teknologisk Institut, København

STILLINGENS SEKRETÆR

RUD. RASMUSSEN,
Oldermand for Kobenhavns Snedkerlaug.
Udstillingens Næstformand.

JENS NIELSEN,
Snedkermester, Næstved.
Formand for Centralforeningen af Snedkermestre i Østifterne.

SOFUS JØRGENSEN,
Snedkermester, Silkeborg.

ERNST KAPER,
Borgmester, Dr. phil.
Udstillingens Vicepræsident.

P. NELLEMANN HEMPEL,
Snedkermester, Hillerød.

ALFR. JØRGENSEN,
Snedkermester, Nakskov

CARL F. FREDBO,
Kontorchef.
Udstillingens Sekretær.

OMRIDS AF FÆLLESFORENINGEN AF DANMARKS SNEDKERMESTRES HISTORIE GENNEM 25 AAR

I. FORHISTORIE

DE sidste Tiaar af det 19. Aarhundrede er for alle Haandværks- og Industrifag kendetegnet ved det faglige Organisationslivs stærke Fremvækst.

Fra Begyndelsen af Halvfjerdserne havde Fagforeningsbevægelsen arbejdet sig jævnt og sikkert fremad gennem alle Fag, baade i København og Provinserne og, i 1886, naaet den første Centralisation i Stiftelsen af „De samvirkende Fagforeninger". Efterhaanden som disse blev sig Samarbejdets og Sammenholdets Magt bevidst og ved forskellige Lejligheder baade i Ord og Gerning viste, at de havde Vilje og Evne til at bruge denne Magt paa enhver Maade og for ethvert Formaal, maatte dette nødvendigvis medføre en Forandring i Organisationsforholdene paa Mestrenes Side, om Balance skulde naas. Laugene med hele deres hidtidige Bygning og lovfæstede Formaal, var egentlig ikke baserede paa at tage de nye Opgaver op, som ændrede Forhold bl. a. Forholdet overfor Fagforeningerne og deres Taktik, nødvendiggjorde og aabenbarede tilfulde sine Mangler ved de Lejligheder, hvor de som eneste eksisterende Samlingsmærke, maatte organisere et Opbud til Forsvar for Fagenes og Mesterstandens Interesser.

Vel var det efterhaanden gaaet op for de forskellige Fags Mestre, at der stod store fælles Interesser paa Spil, som Sagerne efterhaanden var kommen til at staa, men de forskellige, mere personlige Specialinteresser, baade rent faglige og økonomiske, gjorde sig stadig gældende, til stor Skade for Samvirkets Kraft og Udsynet over dets Fordel og stigende Nødvendighed paa længere Sigt, var endnu ret snævert inden for Mesterstanden. Indenfor Snedkerfaget gjordes der saaledes, sidst i Firserne og først i Halvfemserne, de bitreste Erfaringer med Hensyn til Bristen paa dette Punkt, og det bristende Samarbejde kostede bl. a. principielle Indrømmelser i de Overenskomster, man nødsagedes til at afslutte med Fagforeningerne, som den Dag i Dag tynger som hævdvundne og uafrystelige i Princippet, selv om det, langt om længe, er lykkedes at faa den værste Braad taget af dem.

Imidlertid arbejdede Forstaaelsen af Organisationsarbejdet sig ogsaa i Snedkerfaget fremad til en, overfor Forholdene, moderne Form.

I København naaede Snedkerlavet, med de indhøstede Erfaringer som Drivfjeder og ikke uden en haard Tørn med gamle, traditionsbundne Fordomme og Følelser, i 1898 at faa sig omorganiseret i en Skikkelse, i hvilken den traditionelle Værdighed — som det gamle, værdige Mestersamfund — var i Behold, samtidig med at det udadtil, gennem sine selvstændige, faglige Afdelinger, med dens indbyrdes lovfæstede Samvirke, kom til at staa fuldt moderne rustet overfor Tidens Opgaver.

For Provinsens Vedkommende havde de forskellige Lokalforeninger samorganiseret sig i de to store Landsorganisationer, Centralforeningen af Snedkermestre i Østifterne, stiftet 1888, og Centralforeningen af jydske Snedkermestre, stiftet i 1894 til Varetagelse af de samme Tiders Opgaver.

Vel fik disse Fagets 3 Hovedorganisationer, der tilsammen omfattede hele Landet, et i afgørende Forhold fælles Rygstød i den, i 1896, stiftede, „Dansk Arbejdsgiver og Mesterforening", i hvilken de alle var indmeldte, og som allerede 1899 kom til at bestaa sin Ildprøve, den store Lock-out.

Fraset de dybere Aarssager havde, som bekendt, denne sit Arnested i Snedkerfaget, og under de Forhandlinger, der gik forud for Kampens Udbrud, havde det, trods det, at disse 3 Fagets Landsorganisationers Sag forhandledes sammen under Arbejdsgiverforeningens Ledelse, dog vist sig som en Mangel, at disse ikke indbyrdes havde noget lovfæstet Samarbejde, medens Fagforeningerne stod landsorganiseret i Snedkerforbundet. Naar hertil kom, at det selv under fredelige Forhold kunde føles som et Savn, at Landets Snedkere ikke havde et fælles Forum, hvor mangfoldige faglige Spørgsmaal kunde tages op til Drøftelse, og gennem hvilket man i det hele taget kunde holde sig i Kontakt med hinanden vedrørende Fagets samlede Interesse, voksede Ønsket om et saadant Samarbejde og Samling, saa stærkt, at „Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestre" allerede i Efteraaret var en Kendsgerning.

II. DE FØRSTE AAR

Der er altsaa nu, i dette Efteraar, hengaaet 25 Aar siden „Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestre" stiftedes, men trods det, at dette Maal af Aar jo med Historiens Briller i al Almindelighed er ret beskedent, saa er der for Fællesforeningens Vedkommende her en Undtagelse fra Reglen, i det dens første Aars Historie er indhyllet i et sagnagtigt Mørke. Om dens egentlige Stiftelsesdag, foreligger der saaledes ikke nogen paalidelig Optegnelse. Ifølge

mundtlige Overleveringer, skal de første Love være underskrevne af Kaspar Rostrup for Snedkerlavet i København, Laurits Haslund, Hjørring for Centralforeningen af jydske Snedkermestre og af Ludvig Christensen, Slagelse for Centralforeningen af Snedkermestre i Østifterne.

Det naturligt var det ogsaa, at det blev Kaspar Rostrup, der valgtes til den nydannede Fællesforenings Formand, dels som Oldermand for Køben-

Oldermand KASPAR ROSTRUP

havns Snedkerlav, dels som Arbejdsgiverforeningens Næstformand og dels i Betragtning af hans store Arbejde og Evner som Organisationsmand.

Man kan i Grunden saaledes sige, at Fællesforeningen var vokset stille frem af en dybtfølt Trang, til at have dette fælles Bindeled, uden at man havde gjort sig noget bestemt afgrænset Virkefelt klart, eller henvist bestemte Sager til dens Afgørelse, og navnlig gjorde vel nok det, at de 3 Organisationer, af hvilke den bestod, de to Centralforeninger og Snedkerlavet, som var repræsenteret gennem sine faglige Afdelinger, hver for sig under almindelige Forhold havde en stærk Selvstændighedsfølelse i alle specielle Spørgsmaal, der angik hver enkelt, og dels i Arbejdsgiverforeningen, af hvilken de ligeledes var selvstændige Led, havde deres Samlingsled i Kampsituationen overfor Fagforeningen.

Fællesforeningens Betydning i de første Aar, blev derfor nærmest af moralsk Natur. Den kom til at staa som et Symbol paa Fagets Fællesfølelse og Ønsket om at have en Organisme, til hvilken man kunde ty, naar man følte og indsaa, at en eller anden Opgave kun kunde løftes i Fællesskab, og som et Symbol, der udadtil kunde dokumentere Fagets Enhedsvilje, selv om man ikke ønskede, hverken at opgive eller lægge Baand paa den indre Selvstændighedstrang, som synes at betyde saa meget, det at de enkelte Led handlede med selvstændigt Ansvar overfor, hvad der maatte fastslaas som fælles Interesser.

Fællesforeningens Tilværelse i disse første Aar blev altsaa nærmest som et Holger Danske Symbol, den slumrende Samlingskraft, som man stolede paa vilde vaagne til Daad den Dag, det for Alvor gjaldt, men som man nødig vilde vække i Utide, da man jo aldrig kunde vide, hvilke Fordringer Kæmpen vilde stille til Sammenholdet, og hvilke Baand han vilde binde Særinteressen med.

Fællesforeningens Aand svævede over Vandene, paa den Maade, at man havde Føling med hinanden gennem gensidig indbudt Repræsentation paa Generalforsamlingerne, og ved andre Lejligheder, hvor saadant Samvirke lod sig forene med de Sagers Natur, der stod paa Dagsordenen.

Imidlertid ligger der i det moderne Menneske en Virkelighedstrang, der i Længden daarlig kan bevare Autoritetsfølelsen overfor Symboler, der ikke under en eller anden Form giver Livsytringer fra sig og materialiserer sig under en eller anden Form.

Saaledes gik det ogsaa efterhaanden med Fællesforeningen. Man følte sig i Længden ikke fuldt tilfredsstillet ved Tanken om dens Eksistens, og Bevidstheden om, at den gennem sin udmærkede Formand, nok skulde være paa Pletten den Dag Opgaven, der skulde løftes, forelaa.

Man begyndte lejlighedsvis, i Underorganisationerne, at lyse efter den, og om der ikke skulde være specielle Opgaver indenfor Faget, som var af saa fælles Interesser, at de som naturlige og selvfølgelige kunde give en Landsorganisation som Fællesforeningen et Arbejdsstof, der kunde drage den frem i Virkelighedens fulde Dagslys fra dens sagnagtige Dvaletilstand, der gav Skeptikere Lejlighed til at tvivle om dens Eksistens og iboende Kraft.

Endelig kom Lejligheden ved hvilken disse Ønsker udløstes med tilstrækkelig Kraft til, at Fællesforeningen fik den Genfødelse, som lod den fremtræde i rekonstrueret Skikkelse og med nye Love, der giver den det Virkefeldt, og den Autoritet, gennem hvilket vi kender den nu 25 Aaret efter dens oprindelige Stiftelse. Denne Lejlighed var det første danske Snedkermøde 16.—18. August 1908.

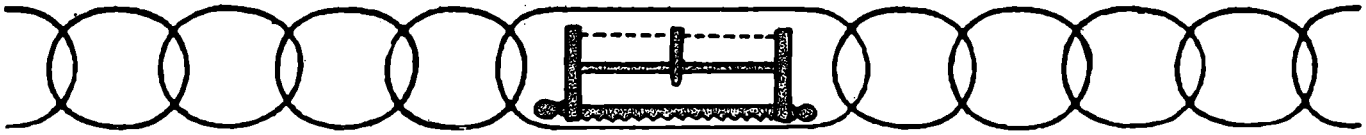

III. FÆLLESFORENINGENS REKONSTRUKTION

I Sommeren 1908, 16.—18. August, afholdtes det første danske Snedkermøde i Forbindelse med en Snedkeriudstilling (en Udstilling omfattende alle Snedkeriets Raaprodukter og tekniske Hjælpemidler).

Allerede i Begyndelsen af 1907 var Tanken om et saadant Mødes Afholdelse fremkommen paa Initiativ af Københavns Snedkerlavs Bestyrelse; men først i Foraaret 1908 lykkedes det at faa Tanken realiseret, og Tanken vandt levende Tilslutning hos de 2 Centralforeninger, der tiltraadte det nedsatte Udvalg og saaledes deltog i Mødets og Udstillingens Arrangement.

I Beretningen om Mødet hedder det, at Tanken om Afholdelsen af et saadant Snedkermøde allerede ligger flere Aar tilbage og hænger nøje sammen med Idéen om en Reorganisation af den alle danske Snedkere omfattende Organisation, den siden 1899 bestaaende Fællesforening af Danmarks Snedkermestre.

Dette Ønske, som realiseredes, kom til at gaa som en rød Traad gennem Mødets Foredrag og Udtalelser.

I sin Velkomsttale til Mødets Deltagere udtaler Oldermanden for Københavns Snedkerlav, *Kaspar Rostrup* saaledes: „Allerede i en Del Aar har der eksisteret en Fællesforening for Danmarks Snedkermestre, men den har særlig eksisteret paa Papiret og er kun sjældent traadt ud i Livet, navnlig fordi den endnu savnede den Baggrund, som kun skabes af en fuld og klar Forstaaelse af, at alle danske Snedkere bør staa sammen om de fælles Interesser til Gavn for den enkelte og til Højnelse af Faget. Men ogsaa her er Forstaaelsen vaagnet. Det, som for Mestrene altid vanskeliggør Samarbejdet, er Særinteressen og den indbyrdes Konkurrence. Den har maattet vige i de forskellige Byer og Landsdele for Kollegialitetsfølelsen; men endnu høres der Klager fra Provinserne over Konkurrencen fra København og fra København over Konkurrencen fra Provinserne o. s. v., der er endnu en Del Bypatriotisme og en Del Landsdelspatriotisme, som maa overvindes. Vi er for smaa til i Kiv vore Kræfter at øde! I vort lille Land gaar det ikke an at spilde Kræfterne i en opslidende Konkurrence. Vel skal enhver gøre sit bedste for at klare sig, søge at blive saa dygtig og konkurrencedygtig som mulig, men Konkurrencen skal være af en saadan Art, at der tages Hensyn til Kollegerne, og det skal nok vise sig, at det kun er gennem intim kollegial Sammenslutning, at den enkelte skaber den bedste Eksistens. Lad os derfor alle forstaa, at kun gennem en Organisation, der omfatter Fagets Udøvere over hele Landet, kan der naas lykkelige Kaar for Faget."

I sit Foredrag paa Mødet, „Fællesorganisationens Betydning", siger Formanden for Snedkerlavets Møbelsnedkerafdeling, *H. P. Larsen*: Den store Lock-outs Aarsag og Forløb skal her ikke omtales, men den gav Stødet til Dannelsen af „Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestre", bestaaende af Snedkerlavet i København og Centralforeningerne for Østifterne og for Jylland; den havde Sæde her i København med en Bestyrelse, bestaaende af de to Formænd for Centralforeningerne og de to Formænd for de københavnske Afdelinger, med Lavets Oldermand som Formand. Denne Fællesforening har, med en enkelt Undtagelse for et Par Aar siden, hvor det drejede sig om nogle fælles Tegninger og Priser, ingensinde været samlet og har ejheller optaget noget som helst til fælles Drøftelse eller Beslutning. Hvad Aarsagen har været, skal jeg lade staa hen, men maaske skulde vi saa langt ned, saavel i Forholdet til Fagforeningen som i Forholdet til den indbyrdes Konkurrence. Imidlertid har vi jo nu i de samme Aar altfor ofte følt, hvorledes Arbejdernes Organisation har benyttet vore tre Foreninger til Løftestang mod hinanden, naar det gjaldt en Højnelse af Lønnen, saaledes f. Eks. da vi her i Byen nægtede at gaa ind paa en garanteret Minimalløn af 65 Øre, hvad der i specielt Forhold var Tilfældet i Korsør. Vi har ligeledes i vort indbyrdes Forhold desværre for tidt mærket, hvor galt det var fat, naar vi stod overfor at give Tilbud paa større Arbejder, hvorledes vi, blæsende Sam- og Kollegialitetsfølelsen en lang March, underbød hinanden, saaledes at Arbejdet snarere blev en Forbandelse end et Middel til bedre Kaar i social og økonomisk Henseende. Dette maa nu have en Ende, og vi maa se gennem ærligt Arbejde og Sammenhold at søge at oprette det tabte. Et Middel hertil er — efter min Mening — en fast sammensluttet Forening af Landets Snedkermestre, med fælles Ledelse, saavel overfor Arbejderne som overfor alle andre Forhold udadtil. Mit Haab er derfor, at dette første danske Snedkermødes Resultat endes i en Reorganisation af „Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestre".

Efter *H. P. Larsens* Foredrag fremsattes dette Forslag til Resolution:

„Det første danske Snedkermøde vedtager at rekonstruere Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestre og vælge en Bestyrelse paa følgende Maade: Forsamlingen vælger 3 Medlemmer, en for hver af Central-

foreningerne og en for Snedkerlavet i København, dernæst vælger de 3 Foreningers Bestyrelser hver 2 af dens Medlemmer. Denne Bestyrelse samles inden en Maaneds Forløb og udarbejder Forslag til Foreningens nye Love. Disse forelægges de 3 Foreningers Bestyrelser til Vedtagelse. Naar Lovene paa denne Maade er vedtagne, er de gældende. Forslag om Forandringer i Lovene kan af Lokalforeningerne indsendes og forelægges paa næste danske Snedkermøde om et Aar til endelig Vedtagelse."

Efter Diskussion vedtoges denne Resolution enstemmigt, og Forsamlingen valgte til Bestyrelse *Carl Smith*, København, *C. A. Børresen*, Aalborg, og *N. Hansen*, Sorø.

Derefter valgte Lavet og de to Centralforeninger *Victor Henriksen* og *H. P. Larsen*, København, *Ludvig Christensen*, Slagelse, *Emil Nielsen*, Helsingør, *J. Jensen*, Kolding, og *Jørgen Madsen*, Aarhus.

Fællesforeningens Rekonstruktion var saaledes blevet til Virkelighed, og den fik efter Resolutionens Ordlyd hurtig sin nye Skikkelse og Love.

Snedkermester VICTOR HENRIKSEN

Allerede den 14. September s. A. holdt den nye Bestyrelse konstituerende Møde, hvor *Victor Henriksen* valgtes til Formand og *Carl Smith* til Næstformand. Der forelaa Udkast til nye Love, som vedtoges og derefter overgaves til Centralforeningernes og Lavets Bestyrelser til Vedtagelse, hvilket skete hurtigt efter.

Fællesforeningens nye Loves § 1, der omhandler Formaalet, kom til at lyde saaledes:

Fællesforeningens Formaal skal være at fremkalde og udvikle et saa nøje Samarbejde som muligt mellem Lokalforeningerne over hele Landet til Fremme af Snedkermestrenes Interesser og til Opnaaelse heraf søge at skabe saavidt muligt ensartede organisatoriske Vedtægter, *saavel beregnet paa Forholdet til Fagforeningerne* som paa *den gensidige Kollegialitetspligt mellem alle Lokalforeningernes Medlemmer.*

I denne Paragraf fik Fællesforeningen sit store, almindelige Formaal givet som Samarbejdet mellem Lokalforeningerne, og om hvad Retning dette Samarbejde skulde tage, og visende hvor det var, at Skoen særlig trykkede, præciserer Slutningen de organisatoriske Vedtægter, de gensidige Pligter, som Kolleger til den ene Side overfor Fagforeningerne og til den anden Side udadtil, hvor Kolleger staar som Konkurrenter.

Pligterne som Kolleger overfor Fagforeningerne var allerede godt fæstnede og sikrede, bl. a. gennem Arbejdsgiverforeningens Love, saa Hovedinteressen kom til at hvile paa den sidste Del, Kollegialitetspligten paa Arbejdsmarkedet, den vanskeligste af alle organisatoriske Opgaver at løse, paa hvilken der alt længe var ofret Strømme af Tale, Formaninger og Forslag, uden at der var opnaaet nogen tilfredsstillende Form til Løsning i sin store Helhed, udover hvad man rent lokalt havde kunnet opnaa, som man var Venner til.

At det var dette Punkt, der ønskedes at blive en Hovedopgave for den rekonstruerede Fællesforening, fremgik yderligere af den Resolution, der paa Snedkermødet var bleven foreslaaet og vedtaget paa Forslag af *Victor Henriksen*, efter hans Foredrag om „Mesterorganisationernes økonomiske Betydning", og som lød saaledes: „Det første danske Snedkermøde vedtager at paalægge den reorganiserede Fællesforenings nye Bestyrelse at udarbejde Forslag paa Grundlag af det Materiale, der alt foreligger i de forskellige lokale Foreninger, til saa vidt muligt ensartede Kollegialitetsbestemmelser for alle Fællesforeningens Medlemmer".

Aarene, der kom, skulde vise, hvorledes Fællesforeningen i sin nye Skikkelse havde Kræfter til at løse de Opgaver, der var lagt paa dens Skuldre.

IV. ARBEJDET MED OPGAVERNE

Den nyrekonstruerede Fællesforenings første Tid synes ret lys. Selv om denne Rekonstruktion eller Nystiftelse, som den ogsaa kaldtes, var sket under Snedkermødets festlige Former og de forpligtende Haandslag givne indbyrdes under dets festlige Afslutningssammenkomst, blev det pointeret gentagne Gange af dens nyvalgte Formand, Victor Henriksen,

at den først og fremmest var og maatte være en Arbejdsforening. Med Hensyn til det Arbejdsstof, der meldte sig udefra, og det, der laa i selve de principielle Opgavers Løsning, da tog man i Bestyrelsen straks fat med baade Kraft og god Vilje til at smede, medens Jernet var varmt, medens man ude i Lokalorganisationerne endnu var besjælet af Trangen og Viljen til at faa virkelig praktiske Resultater ud af Fællesarbejdet.

De ved Mødet den 14. September 1908 vedtagne Love fik hurtig deres Anerkendelse af Centralforeningerne og Snedkerlavet, og man mødte ved det næste Bestyrelsesmøde den 9. Januar 1909 i Aarhus med et fyldigt Arbejdsstof, om hvilket der uden Vanskelighed samledes Enighed.

Hovedpunktet var Forslaget om Anmeldelsespligt og Tilbudsregler ved Licitationer, der særlig for Punktet om Tilbudsreglerne var vanskeligt at faa en fælles Ordning paa, da saadanne, hvor de fandtes ved de forskellige Lokalafdelinger, forelaa med meget forskellige Affattelser og Bestemmelser.

Man naaede her at faa vedtaget Forslag til, at Fællesforeningen gennem Centralforeningerne og Snedkerlavet skulde forpligte alle Medlemmer til gensidig at anmelde Tilbud ved Licitationer til alle Lokalforeninger Landet over, samt at rette sig efter de Tilbudsregler, der maatte gælde indenfor de Lokalforeninger, indenfor hvis Omraade det paagældende Arbejde skulde udføres. Endvidere at anmode alle Lokalforeningers Bestyrelser om at udarbejde Regler svarende til dens Tarv og forelægge Fællesforeningens Bestyrelse disse til Godkendelse, forinden de forelagdes Lokalforeningen til Vedtagelse.

For at vedligeholde Interessen for Fællesforeningens Arbejde rundt om vedtoges det endvidere, at Fællesforeningens Bestyrelsesmøder skulde refereres i „Snedkermestrenes Medlemsblad", som ifølge de nye Love var vedtaget fremtidig at skulde være Fællesforeningens Organ, ligesom det henstilledes, at der rundt om fra ved Indsendelse af Artikler, Oplysninger og Referater fra Møder o. l. arbejdedes paa at gøre dette til et virkeligt samlende og oplysende Meddelelsesled i Organisationernes Samarbejde.

Endvidere vedtog man at afholde det 2det danske Snedkermøde den 25.—26. Juli i Aarhus, under den store Landsudstilling dér for at udvikle og fæstne det godt begyndte Arbejde.

Dette 2det danske Snedkermøde afholdtes altsaa i Aarhus den 25.—26. Juli 1909 under Fællesforeningens Ægide og med en righoldig Dagsorden, der gav Lejlighed til interessante Diskussioner om Emnerne.

Blandt disse var saaledes Bestyrelsens tidligere omtalte Forslag til „Anmeldelsespligt ved Tilbudsgivning", samt endvidere „Kollegialitetsforholdenes Udvikling under Arbejdsgiverforeningens Anmærkning 2's ny Bestemmelser", „Fællesforeningens Forhold under Forhandlinger og Konflikter med Snedkerforbundet og Fagforeningerne", „Tømrermestrenes Konkurrencer om Snedkerarbejde", de, der samlede den største Interesse gennem Diskussionerne.

Det ligger udenfor denne kortfattede Oversigts Rammer at komme ind paa disse forskellige Emners Behandling paa dette Snedkermøde, det skal blot nævnes som Helhedsindtryk, at blandt Mødets Deltagere var Interessen for og Trangen til at opnaa virkelige Resultater til Fagets bedste gennem Fællesforeningen stadig levende, ja endog saa stærk, at man fra forskellig Side var lige ved at glemme, at hverken Snedkermødet lige saa lidt som Fællesforeningen var nogen lovgivende Forsamling, men at Mødet gennem Resolutioner kunde udtale sig om, i hvilken Retning Anskuelserne gik med Hensyn til Dagsordenens Emner, ligesom Fællesforeningen i den Skikkelse, den nu var givet, og som der var Enighed om at ønske bevaret, var Fagets fælles raadgivende og vejledende Forum, gennem hvilken Forslag til fælles Ordning af Fagets almindelige Interessespørgsmaal kunde stilles og udformes til Behandling og Vedtagelse i de 3 Hovedorganisationer, idet det var dens Opgave at være vaagen og opmærksom paa, hvor saadanne Interessespørgsmaal syntes at foreligge og drage dem frem. Omvendt skulde, som der syntes at være Ønske om, under visse Forhold, saaledes under kommende Overenskomstforhandlinger med Fagforeningerne, hvor disse ved saadanne repræsenteredes med besluttende Myndighed af Snedkerforbundet, de 3 Organisationer søge Samarbejde, eventuelt lade saadanne Forhandlinger ledes gennem Fællesforeningen, hvorved man uden at beskære de enkelte Organisationers egen Bestemmelsesret vilde opnaa større formel og reel Fasthed om Fagets Interesser i de store Linier under Forhandlingerne gennem Arbejdsgiverforeningen.

Overfor disse særlige Ønsker tilraadedes det fra Fællesforeningens Ledelses Side dog at gaa skridtvis frem og lade Foreningen vokse sig stærk gennem Opgaverne og lade den modtage sine Hverv efterhaanden, som der ad Frivillighedens Vej var Stemning for at overdrage den nye Hverv og større Myndighed, en Betragtning, der synes at have været

rigtig, idet den netop saaledes, f. Eks. paa nævnte Omraade overfor Fagforbundene, har vokset sig stærk i sin Prestige udadtil som Fagets fælles Bolværk.

Indadtil har denne Form og Virkemaade ogsaa været heldig. Hvor dens Hjælp og Mellemkomst har været naturlig og ønsket, har den kunnet yde denne med den Styrke, det giver at være søgt hen til. Omvendt paa Omraader og i Spørgsmaal, hvor den vel kunde ønske at lægge sin bestemte Mening som tungtvejende Lod i Vægtskaalen til Fordel for andre af Fagets vitale Spørgsmaal, saaledes det store Kollegialitetsspørgsmaal, har det ikke kunnet svække dens Anseelse indadtil, at saadanne enten ikke har fundet deres Løsning, eller at Organisationerne hver for sig er gaaet egne Veje.

V. UDVIKLINGEN EFTER 1909.

I de efter det 2. danske Snedkermøde kommende Aar arbejdede Fællesforeningen videre efter sit Program. I Forholdet til Fagforeningen opnaaedes det, at det, da Centralforeningerne saavel som Lauget i Slutningen af 1910 havde opsagt de Overenskomster, som udløb i Foraaret 1911, blev overdraget Fællesforeningen at meddele Snedkerforbundet Afdelingernes nye Forslag, saaledes at Forhandlingerne om nye Overenskomster lededes gennem Fællesforeningen, saavel de direkte Forhandlinger som de endelige ved Arbejdsgiverforeningen. Under denne Form er alle de store Overenskomstforhandlinger siden da sket, saa at Fællesforeningen paa dette Felt straks voksede sig stærk, og om ikke formelt saa dog reelt kom til at indtage samme Stilling i Forhold til Afdelingsorganisationen som Snedkerforbundet til Snedker-Fagforeningen, hvilket som nævnt har vist sig at være af stor Fordel.

Med Spørgsmaalene om Anmelderpligt, Tilbudsregler og de kollegiale Forpligtelser blev der ogsaa arbejdet under Viktor Henriksens energiske Førerskab; disse Spørgsmaal, som stod hans Hjerte saa nær, og som han alt tidligere havde ofret al sin Kraft paa at arbejde ind i sine Kollegers Forstaaelse som nødvendige for Fagets sunde Trivsel. Gennem Henvendelser og klare Redegørelser for Forholdene, Hensigten med og Karakteren af de Regler, man søgte at realisere, lykkedes det ogsaa at bibringe Omverdenen og her, som nærmest interesseret, Arkitektforeningerne, anerkendt Forstaaelse af Bestræbelsernes sunde og reelle Grundlag. Ved forskellige Lejligheder, saaledes f. Ex. ved Licitationen om Inventararbejdet til Rigshospitalet, opnaaede man, i Forstaaelse med de ledende Arkitekter, at Snedkerlauget af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet blev anmodet om at udpege 2 af sine Medlemmer til at bistaa Byggeudvalget med at udpege de af de indkomne Tilbud, man mente at kunne antage, ligesom at bistaa ved Bedømmelsen af Leverancernes kontraktmæssige Afleveringer. Ligeledes stillede de to Arkitektforeninger sig velvillige overfor en Henvendelse angaaende Spørgsmaalet: at søge at undgaa Hovedentreprenører ved Byggelicitationer.

Ved Arbejdsgiverforeningens Medvirkning opnaaede man at faa Forholdet til Tømrermestrene ordnet, saaledes at disse, naar de til Stadighed gav sig af med Bygningssnedkerarbejdet, skulde slutte sig til Snedkernes Organisation, bl. a. for at have samme Grundlag at virke paa med Hensyn til Priskuranter og overfor Svendenes Organisationer.

Snedkermester J. JENSEN

Medens disse Spørgsmaal endnu var under Behandling, skete det ved Udgangen af Aaret 1911, at Viktor Henriksen saa sig nødsaget til at nedlægge sit Mandat, baade som Formand i Fællesforeningen og som Formand for Snedkerlaugets Bygningssnedkerafdeling, idet han samme Efteraar havde faaet overdraget Ledelsen af Arbejdsgiverforeningens nyoprettede Afdeling for „Agitation og Haandhævelse af kollegiale Forpligtelser", den Sag han, som nævnt, havde viet alle sine Kræfter, og som under større Rammer mentes at kunne gøres mere frugtbringende.

Man fandt imidlertid straks den Mand, der kunde tage Arven op, i Formanden for den jyske Centralforening, *J. Jensen*, Kolding (nu Aarhus), som paa et Bestyrelsesmøde i København den 11. December 1911 enstemmig valgtes til Formand for Fællesfor-

eningen, den Post han siden da har beklædt og udfyldt til alles Tilfredshed.

Paa samme Bestyrelsesmøde vedtoges det at søge afholdt det 3. danske Snedkermøde (oprindelig bestemt til 1912) i Sommeren 1913, og om muligt i Forbindelse med en Snedkerudstilling.

Helt let gik Arbejdet med de forskellige Spørgsmaal imidlertid ikke, og der var ofte Brug baade for Diplomati og Resignation fra de forskellige indre Interessers og Anskuelsers Side for ikke at bringe den med saa megen Umage og Tilslutning genopbyggede Fællesforenings Rammer til at vakle.

Det var som naturligt særlig det vanskelige Spørgsmaal om Anmeldelsespligt og Reglen for Tilbudgivning ved Licitationer, der voldte Kvalerne. Lige saa sikkert, som det, som alt nævnt, fremgik af de Udtalelser og Ønsker, der var fremsatte ved det Snedkermøde, der førte til Fællesforeningens Rekonstruktion, *følte*s som burde værende blandt den rekonstruerede Forenings store Opgave om ikke den største, saa følte s det sikkert ogsaa af de enkelte under al Tilslutningen at ville blive den vanskeligste, den Dag, den vilde komme til som gennemarbejdet Forslag at ligge paa Forpligtelsernes Bord i Hverdagens kolde og nøgterne Belysning.

Lokalforeningernes forskelligartede Tilbudsregler voldte selvsagt Vanskeligheder, og Anmeldelsespligten, der blev søgt gennemført loyalt fra de større Centrers Side, stødte ofte paa Vanskeligheder, der bl. a. opstod ved, at Anmeldelsens Oplysninger misbrugtes af mange mindre Lokalforeningers Bestyrelser ved at lade disse tilflyde Medlemmer til illoyal Udnyttelse.

Bestræbelserne for at fremskaffe ensartede Tilbudsregler viste sig at være et Sisyfusarbejde, og hvad det ikke var, vilde det blive at faa saadanne haandhævede. En Ting var der dog Enighed om lige fra Begyndelsen, at saadanne under ingen Omstændigheder maatte indeholde Bestemmelser, der gav dem Karakter af lokale Ringdannelser f. Eks. med Bonus og andre lignende Begunstigelser for de Bydende, der kunde svække den Betydning for Faget i Almindelighed og Anerkendelse udefra, som var Hensigten.

Vanskelighederne om Spørgsmaalet taarnede sig imidlertid op, og i Sommeren 1912 ved et Bestyrelsesmøde forelaa en Opsigelse fra Snedkerlauget af Overenskomsten med Fællesforeningen angaaende Anmelderpligt og Tilbudsregler. Der udtaltes i den Opsigelsen ledsagende Følgeskrivelse, at man ikke heri maatte se en aftagende Interesse for Fællesforeningens Virksomhed, men at man ved Opsigelsen havde søgt at frigøre sig for et Overenskomstforhold paa et enkelt Omraade, hvor Forudsætningen for dette havde forandret sig, hellere end ved fortsat Bevarelse af en saadan at bringe Sammenslutningen med dens andre og store Hovedformaal som Helhed i Fare. Ihvorvel der hævede sig Røster mod denne Opsigelses formelle Lovhjemmel, vedtog man dog at tage den til Efterretning til Forelæggelse paa de to Centralforeningers Generalforsamlinger, idet man samtidig udtalte Haabet om, at der senere maatte fremkomme Forslag, som eventuelt kunde danne Grundlag for et Samarbejde under ændret Form om dette Spørgsmaal mellem Fællesforeningens Afdelinger. Dette Spørgsmaal var altsaa foreløbig skrinlagt som Arbejdsfelt for Fællesforeningen i Forstaaelse af dets store Vanskelighed.

Paa samme Bestyrelsesmøde dukkede imidlertid et andet og nyt Spørgsmaal frem paa Dagsordenen, nemlig „Specialist- og Detailsnedkernes Stilling til hinanden i kollegial Henseende."

Paa det daværende Stade drejede det sig om Specialisternes Krav til Detailsnedkerne om kun ved Forbrug af Specialartikler at handle med disse for at undgaa Smudskonkurrence, uden at disse dog paa deres Side kunde forpligte sig til kun at handle med Snedkere, da ogsaa andre, f. Eks. Tapetserere og Møbelhandlere, havde Brug for deres Frembringelser.

Paa dette Møde vedtog man endelig at afholde det tredie danske Snedkermøde i Sommeren 1913 og i Forbindelse med dette en Udstilling, der blev den første store Bohaveudstilling. Dette nye Felt for Fællesforeningens Virksomhed, der er omtalt i en særlig Artikel her, blev en Succes for Foreningen og gav den ny Styrke samtidig med, at den paa et belejligt Tidspunkt afledede Opmærksomheden paa det Omraade, hvor den selv og alle de enkelte, der havde næret altfor optimistiske Forhaabninger til Fællestankens Rækkevidde, havde lidt en Skuffelse.

Det i Forbindelse med Udstillingen afholdte Snedkermøde havde ikke samlet noget synderlig stort Antal Deltagere og Interessen samledes nærmest om Foredragene. Viktor Henriksens Foredrag om Udviklingen af den saakaldte *Anmærkning 2-Bevægelse*. Gennem Forhandlingen gik det som en rød Traad en Beklagelse af den forholdsvis kranke Skæbne, Arbejdet for Kollegialitetsspørgsmaalene hidtil havde haft. Endvidere Carl Smiths som sædvanlig kraftfulde Foredrag om Organisation, Økonomi, Licitation, hvor han bl. a. med nøgterne Tal paaviste, hvorledes Mestrene gennemsnitlig næsten stod økonomisk daarligere end Svendene og endelig Gunnar

Gregersens Foredrag om Haandværker-Uddannelsen.

Trods Udstillingens Sukces som saadan kunde det ikke undgaas, at den pekuniært gav et, om ikke stort, Underskud, der gjorde, at Fællesforeningen i de kommende Aar fik ret begrænset Raaderum bl. a. til at holde Møder, og den indskrænkede sig væsentligst til at varetage Fagets Interesser ved de mange Overenskomstforhandlinger, den urolige Krigstid affødte. Desforuden gav Krigen og hvad dermed fulgte i den første Tid meget andet at tænke paa og mange forskellige private Interesser at pleje, saa det lakkede hen mod Krigens Slutning, da der i Anledning af Materialenød, Rationering, Exportforbud o. l. i den fælles Interessesfære blev lyst efter Fællesforeningen og dens hjælpende Haand, og der kom efter lidt Familietvist, som nu engang skal til, atter Vind i Sejlene, og man saa sig samtidig om efter en passende Lejlighed til atter at samle Snedkerne til et Møde. Denne frembød sig paa dette Tidspunkt, 1919, ret naturlig med den forestaaende Genforening for Øje, idet man da vilde kunde benytte dette til at samles med de genforenede Landsmænd og Kolleger, og Samlingsstedet blev denne Gang Fredericia og i Forbindelse med et stort Special-Møbelkøbestævne.

Foredrag og Interessen kom nærmest til at dreje sig om Fagets Exportmuligheder, som jo efter at have blomstret under Krigen og tilført Faget en ekstraordinær stor Tilgang af Virksomheder af fabriksmæssigt Tilsnit og derfor tiltrængende en stor Aktionsradius, nu ved Krigens Reaktion begyndte at føle sig haardt i Bekneb paa Afsætningsmarkedet. Ingeniør Hjalmar Lange holdt bl. a. et med megen Interesse fulgt Foredrag om Møbelindustriens Exportforhold og gav med sit omfattende og grundige Kendskab til Verdensmarkedernes Forhold Snedkerne de bedst mulige Oplysninger om, hvor og hvorledes der eventuelt kunde arbejdes.

I de senest forløbne Aar har Forholdet overfor Snedkerforbundet paa Grund af de trykkende Forhold i Faget formet sig ualmindelig gensidig forstaaende og imødekommende i Fornemmelsen af, at de nærværende Forhold, selv disse Organisationer indbyrdes, har skabt en Del fælles Interesser og fælles Risiko. Samtidig synes der at være Mulighed for, at der eventuelt vil møde Fællesforeningen en ny stor Opgave, nemlig at skifte Sol og Vind lige indenfor de store Delingslinier, som Faget har mødt i disse Aar ved dets fremadskridende Industrialisering og de derved ændrede Produktions- og Omsætningsforhold.

Den Udstilling, hvormed den fejrer sin 25 Aars Bestaaen, vil bl. a. give et Billede af denne Udvikling, og der er næppe Tvivl om, at der paa det tilstundende Snedkermøde vil blive Anledning til Drøftelse af denne Udvikling og dens Konsekvenser.

Maatte Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestre fremdeles have Blik for, hvor Fagets Tarv ligger, føle Initiativ og Kraft til at tage enhver Opgave op, som den skønner har Betydning og Interesse for Faget som Helhed, gøre sit Bedste for at øve Ret og Skel, hvor modgaaende Interesser støder sammen, det bør være de Ønsker, hvormed den ledsages over Tærskelen til de kommende 25 Aar. Opfylder den disse Ønsker, opfylder den sin Mission, uanset om Arbejdet krones med Held eller stundom maa møde Skuffelse.

A. E. Mørck.

SNEDKERMESTRENES MEDLEMSBLAD

A. E. MØRCK
Medlemsbladets Redaktør.

I Fællesforeningens nye Love fra Reorganisationen 1908 hedder det i § 7: „Snedkermestrenes Medlemsblad er Fællesforeningens Organ". Medlemsbladet havde da allerede existeret i 9 Aar, udgivet af Snedkerlavet og under Redaktion af R. Berg, som den Gang var Snedkerlavets Sekretær og hvis Initiativ og Interesser for Haandværket Bladets Fremkomst for en væsentlig Del skyldtes.

I de 9 Aar, R. Berg ledede Bladet, bragte det afvekslende Stof af fagligt belærende Art og af organisatorisk Natur bl. a. som Diskussioner, ligesom Berg selv af sine rige Interesser og Viden paa Kunst-

haandværkets og Haandværkshistoriens Omraade lod Bladet tilflyde et rigt og vægtigt Stof.

Fra Efteraaret 1908 fremtræder Medlemsbladet med Undertitlen: „Organ for Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestre". Snedkerlavet vedblev stadig at være Udgiver, og da R. Bergs Virksomhed ved Industriforeningen desuden efterhaanden kom til at lægge megen Beslag paa hans Tid, fratraadte han i Foraaret 1909 Redaktionen, der overdroges til Snedkermester Carl Smith.

Carl Smiths Ledelse af Bladet blev præget af den Samorganisations- og Samfølelsestanke, som var Fællesforeningens Idé, og som bl. a. skulde bane Vej for Fagets Højnelse økonomisk som den Rygrad, det i saa høj Grad tiltrængte. Utrættelig var Carl Smith i at holde Snedkerne dette for Øje; skarpe og kraftige faldt hans Ord, naar han skrev sine revsende Artikler, der var følte af et djærvt Haandværkerhjerte med blind Tro paa Kammeratskabsfølelsens Styrke i Kollegialitetsforholdet.

Efter i 10 Aar at have ofret Bladet sin Tid og Kraft med dette som sin Hovedtanke, ønskede Carl Smith ved Udgangen af Aaret 1919 at trække sig tilbage.

Da Axel Mørck, som det interesserede Medlem han altid har været, ofte mødte med værdifulde Indlæg til Bladet, var han selvskrevet som Redaktør for vort Medlemsblad, hvilket han ogsaa beredvillig paatog sig, da Lavsbestyrelsen henvendte sig til ham.

Den Gerning, han saaledes havde optaget, fangede straks hele hans Interesse, og hurtigt arbejdede han sig ind i Stillingen. Som Redaktør er han utrættelig til at skrive Artikler til Bladet, det være sig af faglig Art eller Indlæg i en Diskussion; altid har han sin Pen parat, fører den smukt og korrekt og er i en Diskussion en taalmodig og loyal Deltager. Nu afdøde Redaktør Julius Wulff sagde til mig: „Nu er Snedkermestrenes Medlemsblad blevet interessant, altid kan man der finde veiskrevne Artikler fra Redaktørens Haand." En bedre Ros kunde Axel Mørck ikke faa., og mange af hans Artikler finder Vej til andre Fagblade.

Som Tilsynsførende med Fagtegningen paa den tekniske Skole har han allerede gjort sit Fag store Tjenester, og Snedkerfaget vil i de kommende Aar blive ham Tak skyldig, idet Undervisningen i de tekniske Skoler Landet over tilrettelægges efter hans Plan. Snedkerfaget kan ikke jubilere uden at rette en varm Tak til ham, for hvad han har udrettet, og haabe, at han ikke vil trættes i Arbejdet.

Rudolf Rasmussen.

FÆLLESFORENINGENS UDSTILLINGER

En særlig Side af Fællesforeningens Virksomhed er Tanken om med visse Mellemrum, og naar Forholdene paa en eller anden Maade synes at begrunde det, at foranstalte Udstillinger til Belysning af Fagets Standard og for at vedligeholde Publikums Interesse for Snedkerfagets Frembringelser. Den første af disse afholdtes i 1913 i Tivoli i Forbindelse med det 3. danske Snedkermøde, og den nu forestaaende er den anden i Rækken.

Det havde ganske vist ikke i Aarene forud for 1913 manglet paa Udstillinger, der viste Flaget for Snedkerne, men disse var alle nærmest Kunsthaandværkerudstillinger, arrangerede af de Foreninger, der havde dette særlige Felt at varetage, og desforuden havde Aarhusudstillingen 1909 jo vist en ganske overordentlig fyldig Repræsentation fra Snedkerfaget i alle dets Afskygninger, lige fra det kostbareste og specielt kunstneriske til det mere borgerlige i Udstillingens Stationsby.

I de nærmeste Aar forud for 1913 havde imidlertid en nydannet Organisation for Møbelhandlere, kaldet „Møbelindustriforeningen", hvert Efteraar afholdt en Art Møbelmesse i Tivoli, som paa forskellig Vis var søgt reklameret op til et vist autoritativt Præg, der havde virket vildledende baade paa Publikum og Autoriteterne, skønt disse Udstillinger absolut intet havde at gøre med Snedkerfaget som saadant. Dette gav bl. a. Stødet til, at Fællesforeningen søgte at realisere den Udstillingstanke, som den alt længe havde haft paa Ønskesedlen for sine Virkefelter. Udstillingen vandt stor og værdifuld Tilslutning, som det vil erindres, rundt om fra Landets bedste Virksomheder og omfattede baade Fagets færdige Produkter og dets Raamaterialier og tekniske Hjælpemidler.

En særlig Interesse kom til at knytte sig til den kulturelle Opgave, Fællesforeningen havde knyttet som en særlig Afdeling til Udstillingen, nemlig Konkurrence-Opgaven „Indretning af 2 Værelsers Lejligheder". Efter forudgaaende Tegnekonkurrence udførtes de ved denne godkendte Projekter af de forskellige Virksomheder, der havde vist Opgaven deres Interesse, og der var udsat forskellige Præmier, dels for de projekterende Kunstnere, dels for selve Virksomhederne, dels var der udsat forskellige Medarbejderpræmier, og endelig havde Københavns Kommune vist Tanken den Interesse at udsætte en Ærespræmie for

Snedker-Procession ved Bohave-Udstillingen 1913.

den Løsning, der efter Dommerkomitéens Skøn mentes at komme et naturligt Behov for en 2 Værelsers Lejlighed, beregnet f. Eks. paa en Arbejderfamilie eller mindre Embedsmandsfamilie med et Par Børn, nærmest.

De udførte Møblementer til saadanne Lejligheder syntes ogsaa at fange det store, besøgende Publikums levende Interesse, men lige saa interessant Opgaven ideelt set var, ligesaa interessant var det at se Publikums praktiske Dom, der ytrede sig gennem de senere praktiske Resultater for Udstillerne. Det viste sig mulig, at de Udstillere, der paa en eller anden Maade havde camoufleret de Møbler, som en saadan Lejlighed havde Brug for, ind i en Skikkelse, der imiterede et vist højere Trin af Bourgoisiets almindelige Pretentioner med Hensyn til Bohave, naaede det bedste praktiske Udbytte.

Dette var en Iagttagelse, som forøvrigt ogsaa ved tidligere Lejligheder var gjort, at hvor meget en Stand, f. Eks. Arbejderstanden, end søger at tage Afstand paa det ellers saa ringeagtede Bourgoisi og dets fordums Tilbøjeligheder, saa er der næppe nogen, der i Klædedragt og efter Evne i Indretning af Bolig søger i den Grad at attraa og imitere dets Ambitioner paa disse Felter.

Imidlertid denne sociale Tanke og dens Realisation var det, der gav Udstillingen dens Særpræg, og naar nu Fællesforeningen atter stævner til Udstilling ved sin 25-Aars Bestaaen, har det ligget naturligt, at den har søgt at finde en Opgave, der paa lignende Vis kunde give den kulturel Mission.

En saadan har den fundet i Opgaven „En Opholdsstue", Kombinationen af Spise- og Dagligstue.

KOMBINEREDE SPISE- OG OPHOLDSSTUER

Begrebet Opholdsstue hører til et af Tidens Spørgsmaal, affødt dels af den siden Krigen herskende Bolignød, dels af de siden da for mange ændrede økonomiske Vilkaar. Hvem der tidligere kunde regne med at have Raad til 5 Værelser, maa nøjes med 4; 4 Værelsers Ambitionen maa reduceres til 3, ofte til 2 og de nye Lejligheder, der overhovedet kan betales af almindelige Familiebudgetter, hører til de to sidstnævnte Talstørrelser.

Hermed bliver Spørgsmaalet om det saaledes disponible Værelsesantals rette og fornuftige Anvendelse og Udstyr aktuelt, særlig da der nu bl. a. er Tale om en Klasse Mennesker, for hvis Naturel og Smagskultur det forlorne og pyntede er en Vederstyggelighed og for hvem det forsonende Moment ved en Indskrænkning af ældre tilvante Forhold kan skabes derved, at de i de nye Forhold kan se sig i Stand

til saa vidt muligt at indrette deres Hjem med en Hygge og Naturlighed, der svarer til deres Kultur.

Samtidig er det Opgaven at sprede en saadan kulturel Opfattelse og Følelse for, at en naturlig Indretning af et Hjem paa den Basis, de forhaandenværende økonomiske Forhold tillader, er baade den hyggeligste, smukkeste og mest noble.

De gamle Betegnelser Dagligstue, Spisestue og Herreværelse maa da revideres.

Man har i saa Henseende rundt om forsøgt sig paa forskellig Vis efter Smag og Behag, efter større eller mindre Afhængighed af Mode og Sædvane, sjældnere efter den rene, sunde Fornuft.

Skal en 4 Værelsers Lejlighed saaledes indskrænkes til 3 Værelser, er det ejendommeligt at se, at det er den egentlige Dagligstue med dens traditionelle Karakter, der først maa vige Pladsen for Herreværelset, med dets magelige, oftest altfor store Lænestole og Sofa, det rodfæstede Skrivebord med Skabe, hvis Plade er Familieportrætternes Eldorado, og hvis Skabe ofte er de tomme Cigarkassers Asyl, ligesom det tradionelle Bogskab, der ofte tager meget mere Plads op end dets tilsvarende Indholds Værd tilnærmelsesvis berettiger.

Spisestuen holder ligeledes Stillingen, skønt den i Virkeligheden med sit som Spisestue deciderede Udstyr allerede paa dette Trin er en Urimelighed, idet den er Husmoderens og Børnenes Dagligstue (Opholdsstue), i hvilken man ved indiskret Nysgerrighed ofte vil kunne konstatere, at den herskabelige Buffet med Sideskabe eller Skænke, som nu er Moden, saavel som „det tilsvarende" Dækketøjsskab i dens rummelige Favn huser en broget Blanding af dens naturlige Bestemmelses Indhold Side om Side med alt, hvad Manglen af Dagligstueskabet og indskrænket Plads i Soveværelset har gjort husvild.

Maa saa endog det ene af de 3 Værelser opgives, saa staar vi ved den 2-Værelsers Lejlighed, hvor den almindelige Regel er, at det ene Værelse nødvendigvis maa være Soveværelse og indrettet som saadant. For det andet Værelses Vedkommende holder „Spisestuen" stadig Pladsen med sit vanlige Udstyr og Tilføjelse af en Divan i Hjørnet ved Vinduet som Husfaderens Domæne til Middagspiben og Avisen, foruden at Buffet og Dækketøjsskab bliver yderligere bebyrdet med Funktioner, der ligger langt paa den anden Side deres Navne.

Soveværelset gøres der endda ofte Attentat paa af opfindsomme Hjærner, der til stor Glæde for mange opfinder fashionable Sofaer, der med faa behændige Greb kan rulles ud og slaas op som Dobbeltsenge og Skabe, som Bogskabe, der ligeledes kan aaben-

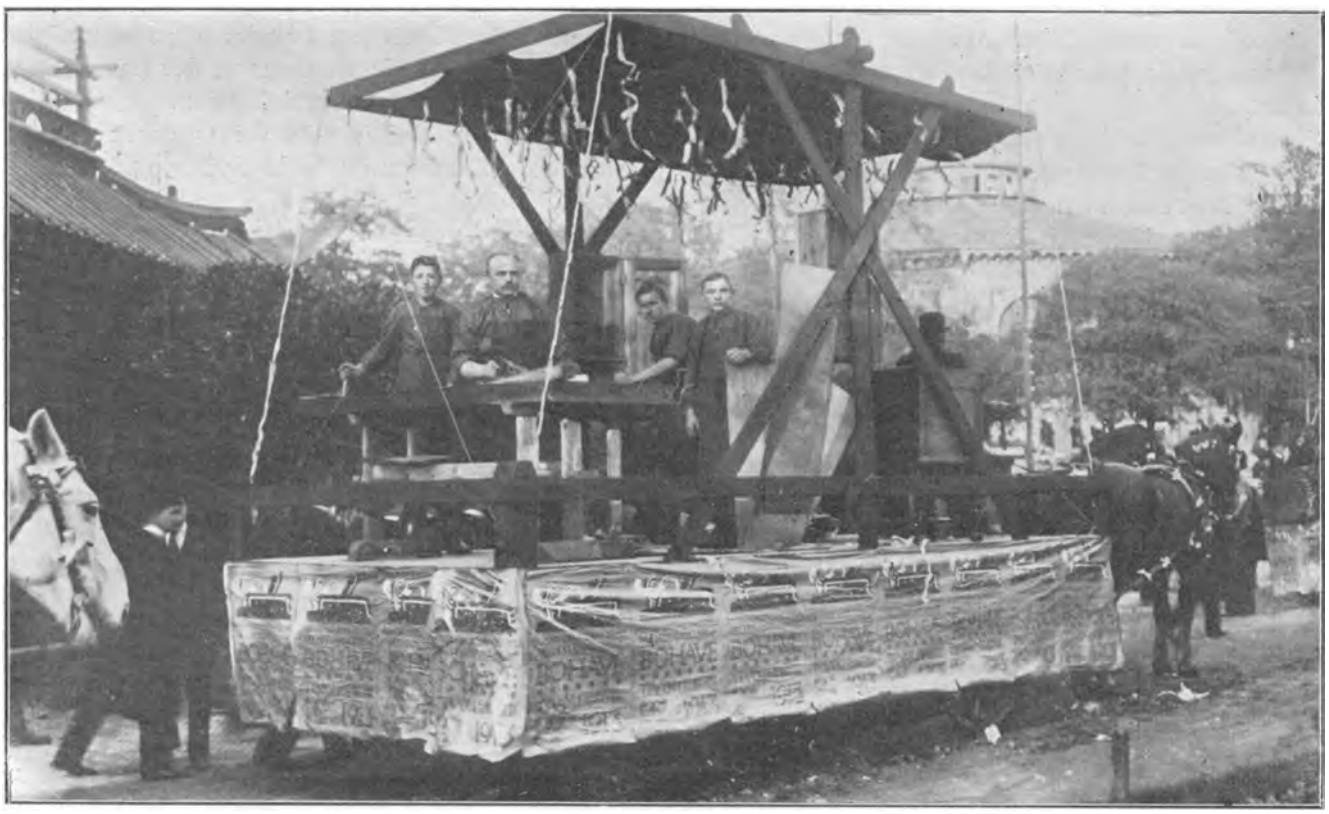

Fra Bohave-Udstillingen 1913: Ambulant arbejdende Snedkerværksted.

bare sig som Klædeskabe, Patentservanter o. l., men som Regel maa Soveværelset bevares som saadant og bliver det ogsaa, mer eller mindre praktisk indindrettet.

Spørgsmaalet, som det nu foreligger, er, hvorledes skal man i Retning af praktisk Anvendelighed og Bekvemmelighed og med Hensyntagen til Hygge og Skønhed indrette det Værelse, der bliver til Raadighed til at opholde sig i ogsaa med Henblik paa, at selv i en 3 Værelsers Lejlighed er Spisestuen i Virkeligheden den egentlige Opholdsstue og bør have en Karakter, der manifesterer den som saadan og ikke specielt som Spisestue.

Fordringerne maa i Hovedtrækkene være disse: En Sofa bekvem at sidde i, egnet til under særlige Forhold at sove paa, Stolene skal være praktiske, helst 2 Lænestole til Mand og Hustru at hvile i efter Dagens Arbejde, et Bord til at forlænges, naar der er Gæster, Skabsmur til noget Porcellæn, Skuffer til Dækketøj og Rum til Bøger; alle disse Ting saa rummelige, tagen saa lidt Plads op som muligt og Karakter efter deres Formaal og Stuens almindelige Brug.

At forme et naturligt Bohave efter disse Formaal, det er „Opholdsstuens" Idé, den Opgave Fællesforeningen til denne nærværende Udstilling har stillet til Løsning, og som, imødekommende et yderligere Tidens Krav, „vox populi" fælder Dommen.

A. E. Mørk.

KØBENHAVNS SNEDKERLAUG

Fra Laugshuset i Grønnegade.

Sten over Porten til Laugshuset.

NOGET særlig imponerende Indtryk faar man ikke ved udefra at betragte „Snedkermestrenes Laugshus". Ej heller adskiller det sig i særlig Grad fra de øvrige Huse i dette gamle historiske Kvarter. Kun faa Etager, og kun faa Fag i hver Etage, et stilfærdigt graamalet Hus uden Udsmykning af nogen Art udover Laugsskiltet over Porten og et Par store Flagstænger, saaledes er det første Indtryk af Laugshuset, og kun faa udenfor Snedkernes Kreds aner noget om, hvad der findes bag den uanseelige Facade.

Men gaar man indenfor, dels i selve Forhuset og dels gennem Porten og videre op ad Trappen til de egentlige Laugslokaler, faar man Indtryk af noget andet og mere.

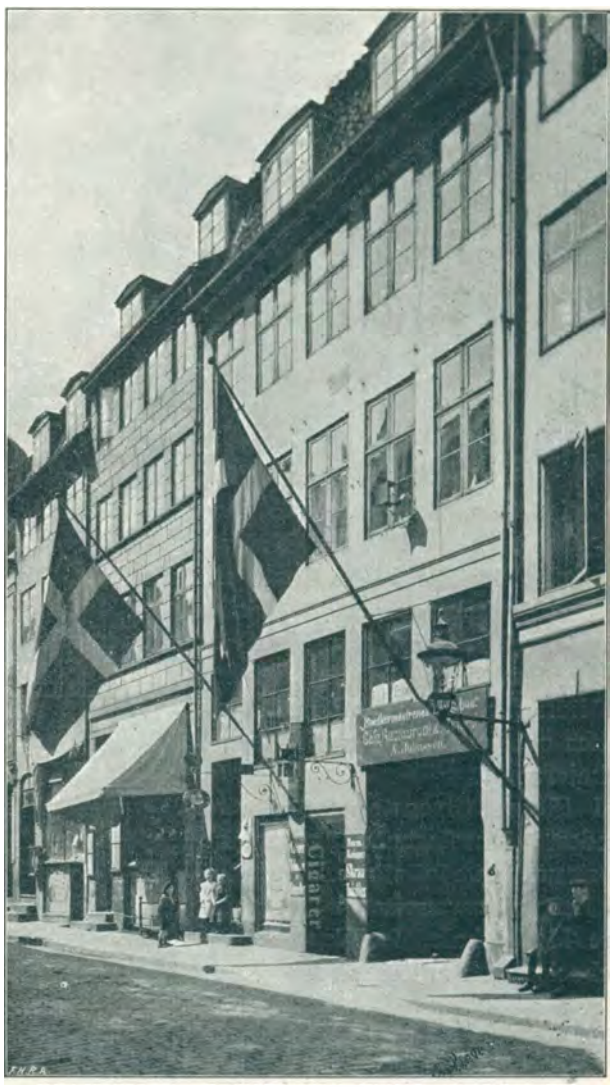
Laugshuset i Grønnegade.

Her indenfor Porten udvider Grunden sig til Siderne og i Dybden saaledes, at den bageste Del af Grunden er ca. fire Gange saa bred som Gadefacaden.

I sin nuværende Skikkelse er det da ogsaa ret imponerende, hvad Laugshuset indeholder. I Forhuset finder man saaledes to Forretninger med Beboelse, en Privat-Lejlighed og to Friboliger, foruden

Snedkermestrenes Fribolig i Laugshusgaarden.

Laugets Administrations-Kontorer. Sidefløjen tilhøjre i Gaarden rummer otte Friboliger for Laugets gamle, veltjente og trængende Medlemmer eller disses Enker.

Midterfløjen optages bl. a. af Toiletter og Hovedtrappen til Laugslokalerne.

I Fløjen tilvenstre for Porten findes i Stueetagen en rummelig Restauration, to store Laugssale, to Bestyrelsesværelser og et mindre Mødelokale, foruden Privat-Beboelse og Portnerbolig.

I indeværende Aar — den 25. September — er det 200 Aar siden Snedkerlauget flyttede ind i Grønnegade, og i den Anledning er der i Sommerens Løb foretaget en Række gennemgribende Forandringer og haardt tiltrængte Reparationer i det gamle Hus, som for Forhusets Vedkommende har staaet uden gennemgribende Ændringer siden 1768, da det blev ombygget.

Mest paakrævet har det i mange Aar været at faa indrettet tidssvarende Toiletteforhold i Ejendommen, og dette Krav er nu sket Fyldest, idet det ærværdige Laugshus nu indeholder flisebeklædte moderne W. C., Haandvaske m. m.

En ny og smuk Sal, paa Størrelse med den gamle Laugssal er indrettet i første Etage i Sidehuset, hvor der endvidere er indrettet en længe savnet god Garderobe og et ligeledes ofte savnet praktisk Anretningskøkken.

Fra denne Sal og fra den gamle Laugssal, er der ført en Mad-Elevator ned til Restaurationen i Stueetagen saaledes, at Laugets Medlemmer kan faa de fornødne Forfriskninger serveret paa en nem og tilfredsstillende Maade.

Naar dertil kommer, at Restaurationen under en ny Ledelse er opstaaet som en Fugl Phønix af Asken, vil det forstaaes, at der er udfoldet store Anstrengelser og bragt betydelige Ofre, for at Laugets Medlemmer kan befinde sig godt i det gamle Hus, og det har ogsaa været Hensigten; thi man har indset, at skal Organisationen vokse i Styrke og Sammenhold udadtil, maa der ogsaa gøres noget indadtil for at knytte Medlemmerne sammen.

Saa meget om selve Huset. —

Men lad os se lidt paa, hvorledes det daglige Liv rører sig i Huset.

Vi kigger ind ad Døren til Kontorerne paa første Sal, hvor en elskværdig Dame vil sætte os lidt ind

Korrespondancekontoret.

i, hvorledes et moderne Organisations-Regnskab former sig, og vi faar bl. a. at vide, at der aarligt udskrives og indkasseres omkring ved 5000 Kontingent-Kvitteringer, at der føres et moderne Kolonne-Bogholderi, som for samtlige Afdelingers Vedkommende aarligt balancerer med ialt ca. 500.000 Kroner, og at der administreres en Legatformue paa ca. 150.000 Kroner.

I Korrespondancekontoret faar vi at vide, at der aarlig skrives og afsendes ca. 12000 Skrivelser til Medlemmer og andre, og at der føres mellem 12 og 15 Tusinde Telefonsamtaler om Aaret.

Kortkontoret meddeler en Række store Tal, der fortæller om Til- og Afgangen af Svende indenfor Faget.

Og spørger man Kontorchefen, beretter han om Medlemsbladet, om Statistik, om Møbelimport, om en Række Forhold indadtil og udadtil, som alle berører Faget, og om de mange Møder, der i Aarets Løb holdes i Laugshuset, ialt ca. 200. Og han fortæller om det store Arbejde, som gøres for de enkelte Afdelinger, dels gennem disses udmærkede Formænd, og dels gennem de respektive Bestyrelser og de mange særlige Udvalg, som man vil finde i Arbejde i de forskellige Lokaler og paa de forskelligste Tider. Her skal blot nævnes Laugsbestyrelse og tre Afdelings-Bestyrelser, Voldgiftsretter, Prisudvalg, Priskurant-Udvalg, Administrations-, Legat- og Ejendoms-Udvalg foruden flere andre.

Ekspeditionskontoret.

Kontorchefens Kontor.

En af Friboligerne i Snedkerlaugets Ejendom i Grønnegade.

Og videre kan der fortælles om de mere festlige Stunder, hvor man samles om Foredrag og Underholdninger og til Samvær i muntert Lag, herunder især den aarlige Medlemsoptagelse, som vel ikke i vore Dage er omgivet af det Ceremoniel og den Festivitats, som i svundne Tider, men som dog foregaar under værdige og smukke Former.

En lille Visit maa vi ogsaa aflægge paa Friboligernes fredlyste Omraade, hvor en Række stilfærdige og rare Gamle giver én Fornemmelsen af, at denne Side af Snedkerlaugets Virksomhed ikke er den mindst fortjenstfulde.

Ja, saa er vor Rundtur forsaavidt endt, — kun er der endnu tilbage at kaste et Blik ind i Laugets Arkiver; thi det er dog gennem disse, man faar det stærkeste Indtryk af de Traditioner og Overleveringer, som er gaaet i Arv fra Slægt til Slægt gennem flere Hundrede Aar.

De taler deres eget Sprog disse gamle, gulnede Folianter med de skiftende Oldermænds og Bisidderes Beretninger og snørklede Underskrifter.

Og Arkivet rummer de gamle morsomme Regnskabsbøger, som Oldermændene personlig maatte føre, og det rummer de originale gamle Laugsartikler, egenhændig underskrevet af Frederik d. III og forsynet med hans Segl d. 5 April 1653.

Fra Snedkerlaugets Arkiv: Ind- og Udskrivningsprotokol for Lærlinge, 1718.

Og det gamle smukke Skrivetøj og de pragtfulde Laugslader, de fortæller om gammeldags Sammenhold og Standsfølelse, om Kærlighed til Faget og om Sæd og Skik paa de Tider, og de maner til at holde Traditionerne i Ære og taler højt om Haandværkets Adelsmærke.

Med et sidste Blik ind i den af Professor, Arkitekt V. Dahlerup i 1887 smukt restaurerede Laugssal med de mange morsomme Fyndord og Snedkerlaugets kønne blaa Banner i Baggrunden, forlader vi Laugshuset beriget med Indtryk langt udover de Forventninger, man tør stille ved kun at betragte den gamle Gaard udefra.

Carl F. Fredbo.

Frederik d. III's Laugsartikler af 5. April 1653.

CENTRALFORENINGEN AF SNEDKERMESTRE I JYLLAND OG FYN

Sekretær J. P. Eskildsen, Aarhus.

SOM et betydeligt Led af „Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestre" staar „Centralforeningen af Snedkermestre i Jylland og Fyen", der gennem Aarene indtil 1918 ved et udmærket organisatorisk Arbejde, hærdet gennem mange og haarde Lønkampe, var naaet til at omfatte, med ganske enkelte Undtagelser, samtlige jydske Byer, foruden flere Enkeltvirksomheder spredte i Jylland.

Dette medførte ret naturligt et stærkt forøget Arbejde, der i alt væsentligt paahvilede Formanden. Man var derfor allerede fra 1916 begyndt at slaa til Lyd for, at Foreningen burde oprette et fast Kontor, der kunde varetage den kontor- og regnskabsmæssige Side af Arbejdet.

Paa Generalforsamlingen i Hjørring 1918 bragtes Tanken til Udførelse, idet man vedtog at oprette et Kontor med Domicil i Aarhus, der som den største og mest centrale By fandtes bedst egnet, ligesom Formanden havde sin Bopæl der. For at lette Samarbejdet mellem Formand og Kontorbestyrer, vedtog man, at Kontoret skulde være tilknyttet Formandens Lejlighed, hvilket stadig er praktiseret. Samtidig vedtog man, at den ansatte Kontorbestyrer tillige skulde være Foreningens Sekretær og Kasserer, med en daglig Kontortid paa 4 Timer.

Det viste sig dog ret snart, at den vedtagne Kontortid var meget for begrænset til, at Arbejdet kunde blive forsvarligt udført, dels ønskede man at tage Opgaver op, som hidtil havde været uænsede, deriblandt statistisk Bearbejdelse af det fra Medlemmerne indsendte Lønningsmateriale, dels fremstod paa dette Tidspunkt den for Faget enestaaende Højkonjunktur, med Masseindmeldelser, de hyppige, navnlig separate, Lønforhandlinger foranlediget ved de fra Svendene flere Gange om Aaret stillede Lønkrav, og endelig kom dertil, at de fynske Afdelinger fra Juli 1919 havde udmeldt sig af Østifternes Centralforening for at tilslutte sig den jydske Centralforening, hvorfor man allerede fra 1. Januar 1919 besluttede at udvide Kontortiden til at omfatte hele Dagen.

Saaledes indrettet paatog man sig, foruden Centralforeningens Arbejde, at stille Kontoret til Raadighed for „Foreningen af Special-Møbelfabriker i Provinsen", der mod et mindre Honorar fik Ret til at faa sine specielle Interesser varetaget, saavel Korrespondance, Prisbehandlinger som Møder.

Ligeledes paatog man sig fra 1. April 1920 at overtage Træindustriens Kortkontor, der med en lille Ændring i 1922 endnu betjenes fra Kontoret.

Straks efter Vedtagelsen i Hjørring ansatte Bestyrelsen daværende Formand for Bygningssnedkerafdelingen i Aarhus, Snedkermester *J. P. Eskildsen*, som Kontorbestyrer, Sekretær og Kasserer, under hvis Ledelse Kontoret paa en fortrinlig Maade har løst de dette underlagte Opgaver, men vi lader nu Hr. Eskildsen selv fortælle:

Da jeg i 1918 blev betroet den Opgave at overtage Foreningens kontor- og regnskabsmæssige Arbejde, var det med nogen Betænkelighed jeg gik til Arbejdet. Skønt jeg var ganske enig med Bestyrelsen i den Betragtning, at det var en Fordel, hvis Arbejdet kunde overtages af en med selve Snedkerfaget kendt Mand, saa var det alligevel ikke saa lige til at gaa fra Høvlebænken og til Pennen, Lyst og Interesse manglede jeg ikke, Evnerne vokser jo gærne med Opgaverne, desuden havde jeg i flere Aar interesset mig stærkt for Organisationsarbejdet, og ud fra dette gik jeg i Gang med Arbejdet. Som første Maal satte jeg mig at hjælpe Bestyrelsen, og navnlig Formanden, til saa vidt muligt at skabe en mønsterværdig Organisation, navnlig hvad dens indre Struktur angaar.

Kontorets Arbejde deler sig i følgende Hovedpunkter: Den daglige Korrespondance, derunder ogsaa Betjening af omtalte Kortkontor. Det regnskabsmæssige, derunder alt hvad der vedrører Kontingent og Strejkelister. Og endelig det statistiske Arbejde.

Hvad den daglige Korrespondance angaar expederes alt saavidt muligt altid omgaaende, kun hvor Travlhed eller nødvendig Konference med Formanden, der jo ikke altid er hjemme, er paakrævet, ligger Sagerne til de kan besvares, dog er jeg naturligvis selv i Stand til at kunne besvare de allerfleste faglige Spørgsmaal.

Derimod var Sagen ikke saa let med Hensyn til Kontingent og Strejkeforsikringslister, navnlig de sidste maatte der et stort Taalmodighedsarbejde til, inden de kom til at indgaa nogenlunde rettidig; med det Arbejde, der tidligere var læsset paa For-

manden, havde der ikke været Tid til at holde Medlemmerne til Ilden her, og det var svært at faa dem gjort begribeligt, at Strejkeforsikringslister skulde indsendes, enkelte nægtede endog kategorisk at udskrive Lister. Bestyrelsen gik da med til og fik Generalforsamlingens Godkendelse af, at man hos de mest vrangvillige paalignede et Beløb med Stigning fra Kvartal til Kvartal. Selv om paagældende gjorde Indvendinger, naar Kontingentet skulde betales, har dette dog medført, at vi f. Eks. kunde slutte sidste Aar og kun mangle Lister fra 7 Medlemmer. Ligesaa med Kontingentet, ved stadig at erindre dels Afdelingerne, dels de enkelte Medlemmer, der staar med Restancer, kan vi slutte hvert Aar med en meget minimal Restance. Dette har naturligvis taget Tid og krævet en stor Taalmodighed, ligesom det jo ogsaa er hændet, at en og anden kan give ondt af sig, men det maa tages som en Slags Krydderi til Maden. Hovedhensigten: at faa den bedst mulige Orden i Tingene, er i hvert Fald naaet, at det gennem Aarene har kostet Hundreder for ikke at sige Tusinder af Breve alene paa denne Konto, er jo næsten en selvfølgelig Ting.

Som bemærket udarbejdes der paa Kontoret Statistik, idet vi opgør Gennemsnitsfortjenesten m. m. for hvert Firma, for hver By og sluttelig for hele Centralforeningen. Selv om vi fra Arbejdsgiverforeningen modtager Statistik for Faget, har det ofte vist sig nyttig for os at sidde inde med de af os udarbejdede Oplysninger.

For at kunne udføre dette ved egen Hjælp har det først og fremmest været nødvendigt i alle Enkeltheder at gennemføre en vis Orden, et vist System i alt, hvad der foregaar paa Kontoret, og dette har kunnet lade sig gøre takket være den Forstaaelse, jeg til enhver Tid har mødt hos Foreningens Formand, der ikke alene fra Begyndelsen gav mig frie Hænder til at indrette alt efter, hvad jeg ansaa for rigtigst, men ogsaa har været mig en god Støtte og Raadgiver i mange af de Spørgsmaal, der Tid efter anden har foreligget.

At det daglige Arbejde ikke er helt ringe, turde bl. a. fremgaa af, at der siden 1919 fra Kontoret er besørget over 3000 Postekspeditioner aarligt.

J. P. Eskildsen,
Sekretær.

CENTRALFORENINGEN FOR SNEDKERMESTRE I ØSTIFTERNE

DENNE Forening stiftedes i Roskilde Søndag den 27. Maj 1888 af Snedkermester *Ludv. Christensen*, Slagelse, Snedkermester *Neergaard*, Hillerød, *M. C. Christensen*, Helsingør, *S. Hovland*, Skelskør og *M. Nielsen*, Roskilde. Det var Ludvig Christensen, der havde indkaldt til dette Møde, han havde indset, at det var nødvendigt, at Snedkermestrene sluttede sig sammen, og det lykkedes saaledes for Ludv. Christensen at faa dannet Centralforeningen, ligesom han gennem mange Aar med utrættelig Iver og sjælden stor Taalmodighed efterhaanden byggede Centralforeningen op; kun faa, maaske ingen uden Ludv. Christensen, vilde have magtet denne Opgave, thi Midlerne var ganske smaa. Og det tror jeg, man maa indrømme, naar man hører, at det første Kontingent, man fastsatte, var 50 Øre i Indskud, og forøvrigt paabød § 5 i Lovene, at Administrationsudgifterne i Centralforeningen skulde paalignes de lokale Foreninger i Henhold til deres Medlemsantal. At det ikke var store Beløb der anvendtes, vil man forstaa, naar man hører, at paa et Bestyrelsesmøde den 16. Juni 1889 vedtog man at paaligne et Beløb af 75 Øre pr. Medlem for det forløbne Aar. Da der paa det Tidspunkt var 48 Medlemmer, blev det et samlet Beløb af 36 Kroner.

Snedkermester Ludv. Christensen.

I 1889 bestod Centralforeningen af følgende Byers Lokalforeninger: Hillerød, Helsingør, Roskilde, Rødby, Skelskør, Slagelse, Svendborg og Næstved; i 1890 indmeldtes Korsør, Assens og Ringsted, i 1892 Køge, i 1894 Holbæk, Vordingborg, Nyborg, Nykøbing F., Nakskov, Saxkøbing og Odense, Foreningen havde da et samlet Medlemsantal af 150. Paa en Generalforsamling i Helsingør den 21. August 1898 vedtoges det at indmelde sig i Dansk Arbejdsgiverforening, og da man i det forløbne Regnskabsaar havde haft en Indtægt af 780 Kr. og kun en Udgift af 188 Kr. 67 Øre, vedtoges det, at Formanden skulde lønnes med 100 Kr. aarlig. I de forløbne 10 Aar havde Ludv. Christensen saaledes udført alt Arbejde gratis og kun faaet sine Rejsepenge betalt. Formandsløn-

· FACTIO ·

Fremtidens Universaltræbearbejdningsmaskine.

Sluttes til **LYSSTRØM** ved alm. Stikkontakt.

Baandsav

Rundsav

Afretter

Tykkelseshøvl

Kehle-

Slidse-

Tappe-

Bore-

maskine

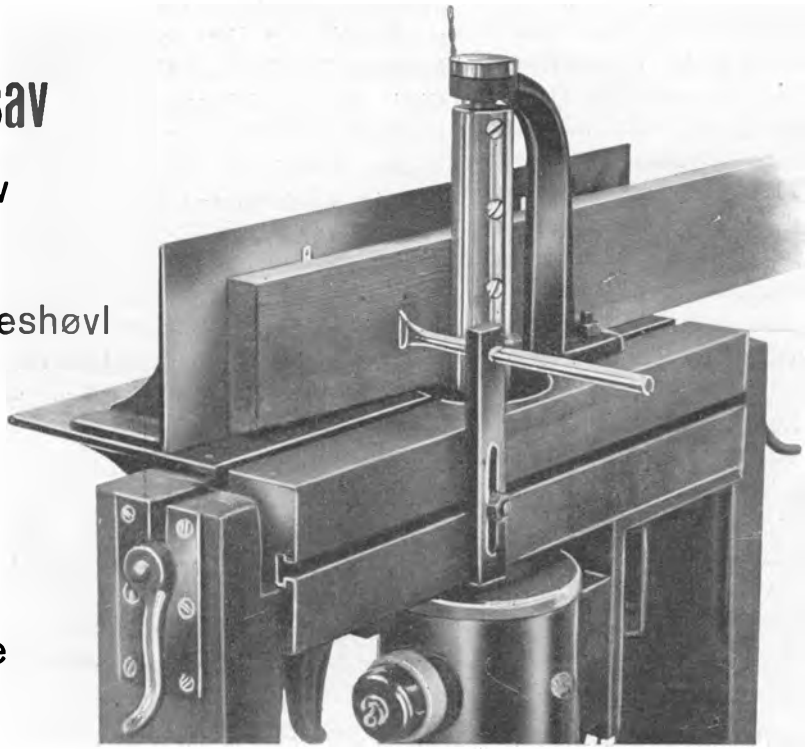

Patenteret
eller
patentanmeldt
i

Danmark
Sverrig
Norge
Finland
Tyskland
England
Frankrig
U. S. A. m. m. f.

FULDT UDSTYRET

med **slebet Værktøj** og **Motor** til: Skæring med Rundsav, Afretning, Fugning, Høvling af Tykkelse og Bredde, Falsning, Notning, Karniskehling, Slidsning, Tapning, Boring (Bor ekstra).

Til Jævnstrøm. **925 Kr.** Ingen Installation.

Talrige anerkendende Udtalelser fra Autoriteter og Kunder.

Arbejder paa danske Møbelfabr.'s Udstill. i Teknologisk Institut.

bruges ved **FACTIO** bruges af:

Forarbejdning af: Stole, Borde, Skabe, Ligkister, Senge, Gerichter, Døre, Vinduer, Rammer, Lister, Reoler, Klichefødder og utallige Specialarbejder.

Møbel-, Ligkiste-, Bygnings- og Inventarsnedkere, Tømrere, Hjul- og Karetmagere, Mølle- og Baadebyggere med flere.

Leverandør til Carlsberg Bryggerierne m. fl. store Virksomheder.

HOLTEGADE 10 KELLER OG Co KJØBENHAVN L.

TELF. C. 4141.

nen steg saa senere til 300 Kr. aarlig, og der tillagdes Bestyrelsesmedlemmerne hver 5 Kr. i Diæter pr. Dag samt 2. Klasses Jernbanebillet. Disse Lønninger holdt sig saa til 1910, da Ludv. Christensen paa Grund af Sygdom maatte nedlægge Hvervet som Formand, efter at have fungeret som saadan i 22 Aar.

Da Ludv. Christensen havde nedlagt sit Mandat som Formand, opstod Spørgsmaalet om selvstændig Formand eller Sammenslutning med den jyske Centralforening med fælles Formand, thi man var klar over, at man ikke mere kunde faa en Formand for 300 Kr. aarlig. Paa en ekstraordinær Generalforsamling i Roskilde i November 1910 forkastedes Forslaget om fælles Formand, og *Jens Nielsen*, Næstved valgtes til Formand med en aarlig Løn af 900 Kr. og det vedtoges tillige at ansætte en Kasserer med en aarlig Løn af 300 Kr.; ligeledes fastsattes Diæter for Bestyrelsen til 10 Kr. daglig. Disse Lønninger er saa senere gennem Aarene stegne — for en stor Del foranlediget ved Krigssituationen — saaledes at Formanden nu lønnes med 2500 Kr. aarlig, Kassereren med 1000 Kr. aarlig, og Diæterne er forhøjede til 25 Kr. pr. Dag. Men samtidig med, at Lønnen er steget, er Arbejdet i Foreningens Tjeneste steget ganske betydeligt; sidste Regnskabsaar havde Formanden saaledes været beskæftiget i Foreningens Tjeneste i ca. 1800 Timer og afsendt ca. 1000 Breve.

I Aaret 1919 udmeldte de fynske Afdelinger sig af Østifternes Centralforening og indmeldte sig i den jyske Centralforening. Medlemstallet var da 249, men af ovennævnte Grund daledc det til 188 Medlemmer, umiddelbart derefter steg det dog til ca. 200.

Centralforeningen for Snedkermestre i Østifterne har saaledes bestaaet i 36 Aar og i den Periode kun haft 2 Formænd, nemlig Ludv. Christensen, Slagelse, som var Formand i 22 Aar, og siden hans Afgang har Undertegnede fungeret som Formand. Den vanskelige Periode, vi nu er inde i, vil nok medføre, at Medlemsantallet vil dale noget for en Tid, idet Snedkerfaget i Østifterne er særlig slemt ramt af de vanskelige Pengeforhold, men vi haaber paa bedre Tider.

Jens Nielsen.

Kun en Gros

Enhver

Kun en Gros

Snedkermester og Møbelforhandler bør i egen Interesse besøge

Skandinaviens største Lager

af

Soveværelser & Spisestuer

smukt lakeret i alle gangbare Farver

Egetræ alt udført af damptørrede Materialer

Altid nye Tegninger paa Lager

Harald Gade

Blaagaardsgade 23

København N. Telf 11239-11148

Telf. C. 667 Telf. C. 667

GLASLAGERET

BADSTUESTRÆDE 8
(ved Vimmelskaftet)

OLAF C. MADSEN

Medlem af kjøbenhavnske Grossisters Arbejdsgiverforening.

Leverer fra Lager:

SPEJLGLASRUDER i alle Tykkelser fra 3 m/m til 21 m m tykke.

— SØLVFOLIEREDE SPEJLGLASRUDER —

HVIDT ALABASTER SPEJLGLAS
og SORT SPEJLGLAS til Bordplader og Konsoller, 6—8 m m tykke og 9—11 m/m tykke.

SPECIALGLAS (trukket Vinduesglas)
i 5-6 m m Tykkelse, til Hylder, Diskopsatse o. lign., erstatter Spejlruder og er meget billigere.

Dobbelt fransk Glas og almindelig Vinduesglas i udsøgte Kvaliteter.

Kulørt Vinduesglas, farvet Cathedralglas, Traadglas, Prismeglas, Raaglas og Ornamentglas.

BILLIGE PRISER — HURTIG EKSPEDITION

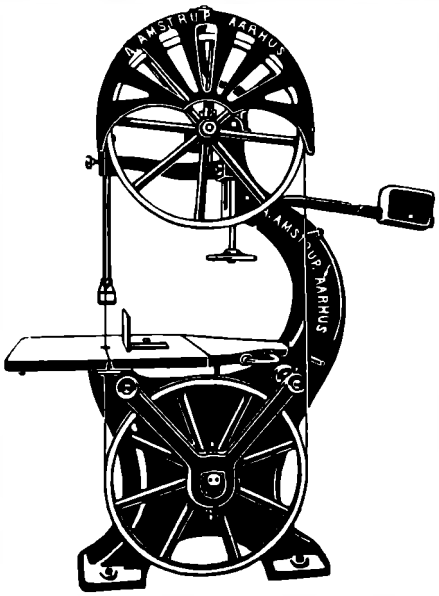

1ste Klasses Maskiner og Værktøj
for Træindustrien

Tlf. 2979 **A. AMSTRUP** **Aarhus**

AARHUS POLSTRERMØBEL-FABRIK

JUL. V. JENSEN og J. C. MADSEN
AARHUS
Telefon 3190. Telegram-Adresse: „Aarhuspol".
EN GROS — EKSPORT

Leverer alle polstrede Møbler i Læder, Stof og uden Betræk.
Ima Materiale. 1. Kl. Forarbejdning
Beffellæder sælges i Udsnit til billigste Dagspriser.
Tilbud paa Forlangende.

NYHED!

Kombineret Tykkelseshøvl og Opretter.

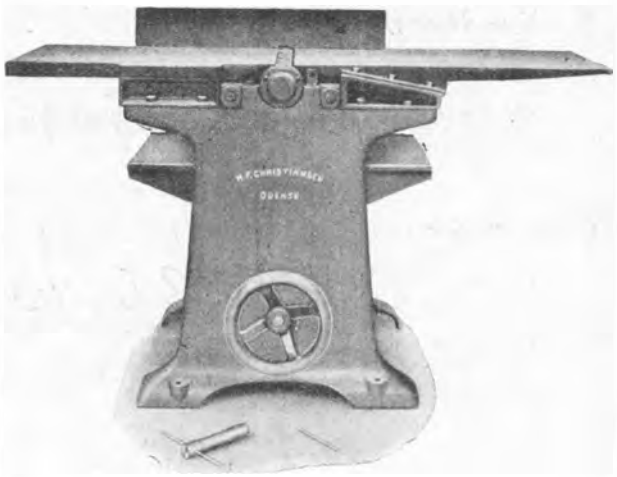

H. F. CHRISTIANSEN,

Maskinfabrik

Telf. 2040 ODENSE **Telf. 3870**

Forlang Tilbud!

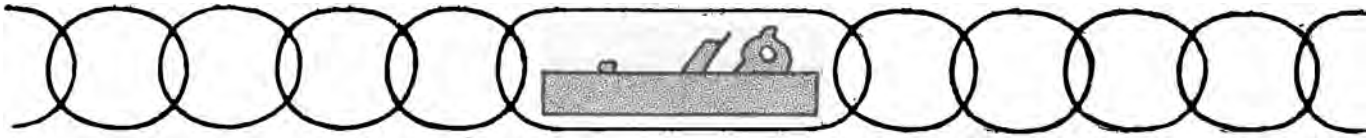

TRÆK AF SNEDKERIETS TEKNISKE UDVIKLING GENNEM 25 AAR

BETRAGTER vi Snedkeriets tekniske Organisation for 25 Aar siden, er jo paa dette Tidspunkt dets Specialisering i de store Linier mellem Bygningssnedkeri, Møbelsnedkeri og Ligkistesnedkeri som bestemt sondrede Specialer, endda hver med sin selvstændige faglige Organisation, forlængst en fuldbyrdet Sag. Ligeledes er Kampen mellem Maskintekniken og Haandsnedkeriet forlængst endt med Anerkendelsen af Maskintekniken som nødvendigt baade teknisk og økonomisk Led i enhver Art Snedkeri, ikke blot i Bygningssnedkeriet, hvor den var gammel af Aar, men ogsaa i Møbelsnedkeriet og brugt paa ethvert Omraade, hvor dens Hjælp med Fordel kunde anvendes, anerkendt saavel af Mestre som af Svende under den Form, under hvilken Møbelsnedkeriets Produktion paa dette Tidspunkt og endnu mange Aar frem i Tiden foregik.

Denne Form var ligesom tidligere den, at hver Mester havde sit Værksted, større eller mindre, hvor det Arbejde, han solgte færdigt fra sin Butik eller udførte efter Bestilling, produceredes. Arbejdet var præget af Mesterens Ledelse, og Mesteren nød den Tillid, hans Arbejdes Egenskaber, Kvalitet, Udseende og Pris skaffede ham.

Medens for Bygningssnedkerne ifølge deres almindelige Arbejdes naturlige Mængdeforhold og Karakter Maskinen spillede en forholdsvis langt større Rolle, som fremstillende Arbejdet saa godt som helt færdigt til Samling og Opstilling, og næsten alle betydende Værksteder under dette havde egen Maskinkraft, var Forholdet anderledes for Møbelsnedkerne.

Vel havde ogsaa en Del af disse Maskiner, nogle fordi deres Forretnings og Omsætnings Størrelse og Art gjorde det virkelig formaalstjenligt, andre fordi de ifølge den Position i Faget, de indtog, mente at burde følge med i dette Tidens Fremskridt, selv om deres Arbejdes Natur oftest var saaledes, at den maskinelle Indretning blev for stor i Forhold til den Del af det færdige Arbejde, den kunde indstilles paa at udføre.

De fleste indsaa imidlertid det uformaalstjenlige i under Produktionsformen, som den var, selv at

H. Olsen, Værktøj- og Høvlebænkefabrik.

Vognmagergade 11. Etableret 1878. **København K.**

Telefon 4749

Udsalg, Lager og Kontor:
Vognmagergade 11

Lager og Værksteder:
Vognmagergade 25

Telegram-Adresse:
„Joinerplanes"

Fabrik og Trælagerplads:
Holger Danskesvej 32—34

Telefon:
Gothaab 2512

Største og ældste Specialforretning og Fabrik for **Snedkerværktøj og Høvlebænke.**
Altid fineste Arbejde og altid tørt Træ.

Værktøjer, der ikke fremstilles i dansk Arbejde, importerer jeg selv, direkte fra Udlandets betydeligste Fabriker.

Grundet paa Ombygning udstiller jeg ikke paa Bohave-Udstillingen; men om et Par Maaneder, naar Udvidelsen af Butikslokalet er tilendebragt, vil De i mit nye Lokale, der bliver over 200 Kvdr. Alen stort, finde et **ganske enestaaende Udvalg** af Værktøjer for alle Haandværk.

Gennem et halvt Aarhundrede Leverandør til Landets største Virksomheder og de fleste Statsinstitutioner.

Nyt illustreret Katalog udkommer om kort Tid.

Haandværkerbanken i Kjøbenhavn.

Ved Stranden 6.

Afdelinger:
Amagerbrogade 52. Nørrebrogade 17. Vesterbrogade 63. Trianglen 3.

Udfører alle almindelige Bankforretninger.

Rente af Indlaan f. T. 4¾—5¼ pCt

Køb Deres

Marmorarbejder

til Møbler, Butiker m. m.

hos

Hans & Jørgen Larsen

Tlf. C. 2130. 37, Griffenfeldtsgade 37. Tlf. C. 2130.

Smukkeste Arbejde. Fineste Kvaliteter.
Billigste Priser.
Saavel hvidt og aaret Carrara som fine kulørte Sorter.

have Maskiner, særlig de forholdsvis mange Forretninger, der væsentligst gav sig af med det forskelligartede og særprægede Bestillingsarbejde, Møbler saavel som finere Inventargenstande, som der var en ikke ringe Efterspørgsel efter paa dette Tidspunkt, hvor Kunsthaandværk og hvad der stod i Forbindelse hermed gennemgik en Renæssance, baade hvad Karakteren og den forstaaende Interesse for det angik.

Den Del af Arbejdet, som med Fordel kunde udføres af Maskinen, fik de udført enten hos de Kolleger,

Snedkerværksted fra det 18de Aarhundrede (Kobberstik efl. C. v. Schuster).

AKTIESELSKABET

AARHUS SAVVÆRK

Telegramadresse:
»DAMPSAV«

Telefoner:
578 & 2727

LAGER AF

OVERSØISK-TRÆ

AMERIKANSK- TYSK- og DANSK EGETRÆ
CUBA- TABASCO- samt AFRIKANSK MAHOGNI
:: DANSK BØG, EG, ASK og EL I PLANKER ::

MODERNE TØRREOVNE

KRYDSFINER *FINER*

Alexander Pedersen

Træ- og Finérhandel

Hjørnet af Overgade & Bryggervangen,

København St.

Tlf. Strand 1820 - Privat-Telefon: Godthaab 4325

Indbyder de Herrer Forbrugere af udenlandske Træsorter og Finérer til at aflægge min Forretning et Besøg for Besigtigelse af mit righoldige Lager af:

Savskaarne Birkefinérer, flammede.	*Knivskaarne Birkefinérer, flammede.*
- Mahognifinérer.	*- Mahognifinérer.*
- Mahogni Pyramider.	*- Egefinérer.*
- Egefinérer.	

Flammede Birkeplanker — Cubaplanker — Cubablokke.

Amerikansk & tysk Eg, alle Dimensioner.

Samt Fyrretræ til Snedkerbrug.

Repræsentant for Aarhus:

Oldermand P. K. Petersen, Langelandsgade 132.

Repræsentant for København:

A. Hansen, Svanemosegaardsvej 15.

der havde faaet Maskiner og som ofte med Glæde paatog sig dette kollegiale Hjælpearbejde, der samtidig hjalp deres egne Maskiner over mange døde Punkter, eller ogsaa fra de særlige Maskinsnedkerier, der efterhaanden dukkede op og var indrettede paa at udføre Maskinarbejde for Haandsnedkerierne.

Saaledes fandt Snedkeriet en Arbejdsdeling mellem Haand og Maskine, der i mange Aar syntes at fungere naturligt og tilfredsstillende. Det, hvorpaa det kom an, Materialet, Arbejdets Form, Samle- og Færdiggørel-

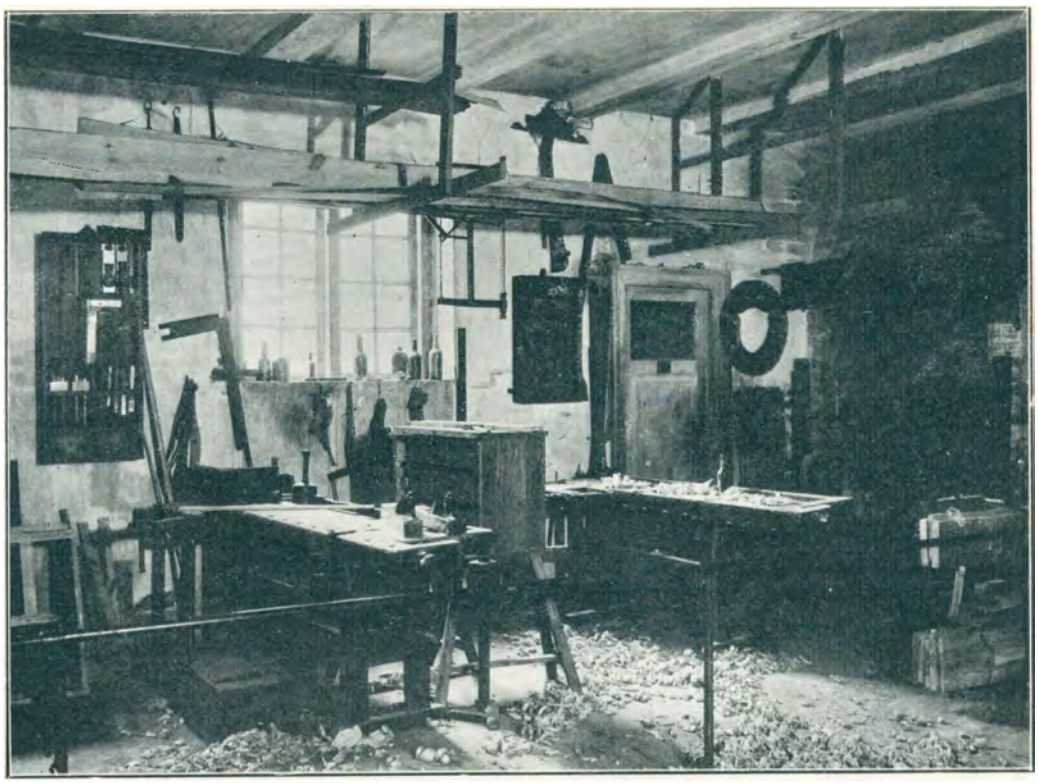

Ældre Møbelsnedkerværksted.

N. JOHANSEN, AARHUS

Telegramadr.: „Jernogtræ". **NØRRE ALLÉ Nr. 66.** **Telefon: 603 — 4203.**

Moderne Herreværelser og Dagligstuer i Eg og Mahogni.

Fabrik for Fjedermadratser, Kædemadratser,

Spiralsenge og Jernsenge.

Forlang vor Katalog og Prisliste.

SN

Indr. Varemærke.

Krone=Flintpapiret

faas overalt

i Ark og Ruller.

Det bedste Fabrikat.

Alle kendte danske

Træbearbejdningsmaskiner

har altid været forsynet med

SKF

KUGLELEJER

DANSK KUGLELEJE AKTIESELSKAB **SKF**

HOVEDKONTOR: KØBENHAVN K. FILIAL: AARHUS

sesarbejdet hvilede stadig paa Mesteren, hans Navn og Ledelse, og økonomisk set var Delingen og Tilrettelæggelsen fuldt ud moderne og forsvarlig, saalænge Tendensen og Ønskerne fra det betydende Publikums Side var at faa sit Forbrug udført efter Bestilling og Ansvaret for dets Bonitet dækket af den Mand, til hvem de af Erfaring eller gennem Anbefaling mente at kunne have Tillid.

Det med Befolkningsmængden og den øgede Levefod stadigt voksende Behov for gangbare Møbler med-

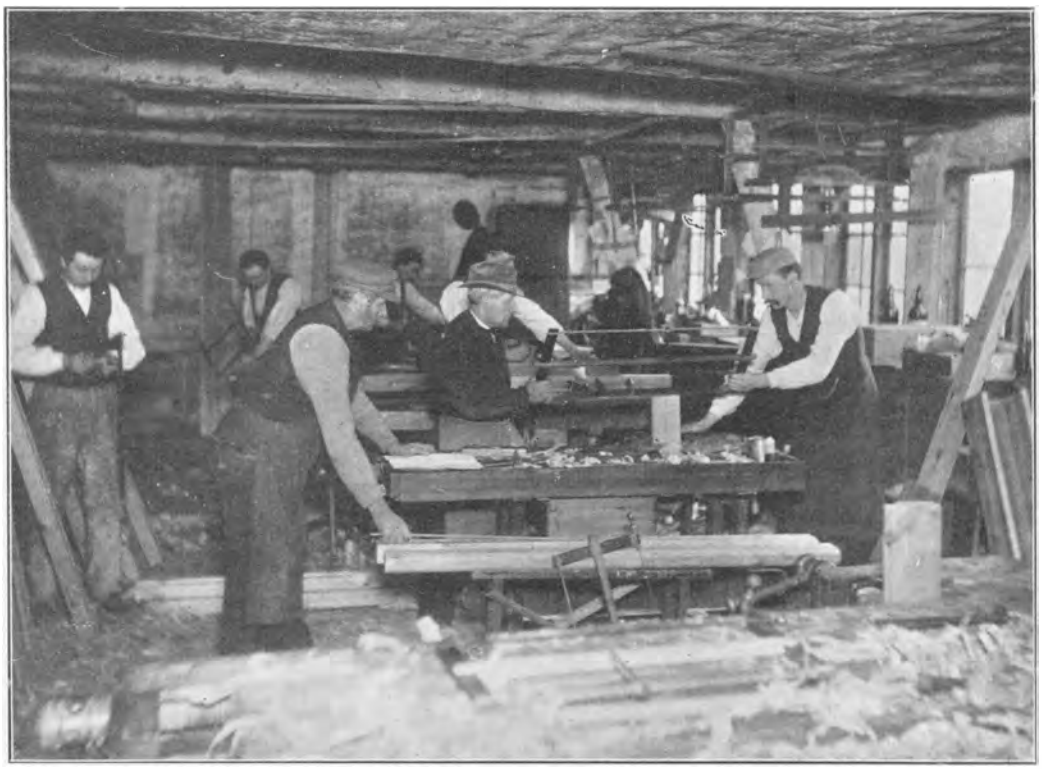

Ældre Bygningssnedkerværksted.

A. P. Petersens Enke

Møbelfabrik - En gros

Grundlagt 1889

Specialitet: Malede Soveværelser og Spisestuer
i Mønsterbeskyttede Modeller

Villamonteringer

Ryesgade 23

Telef. 11042
13042

Carl Esben Hansen

Kontor: Strandvej 49. Telefon 8904.

Træ- & Finérhandel

København Str.

Lager: Strandvej 49. Telegr.-Adr.: Esbenhansen.

Største Finérlager paa Pladsen.

Egetræ, Mahognitræ, Nøddetræ, Whitewood, Satin, Hazelpine, Bay Poplar, Birketræ, Moseeg, Buxbom, Palisander, Ibentræ, Krydsfiner.

Bemærk Udstillingskøje Nr. 52 i vestre Hal.

FREDERIKSBJERG TRÆLASTHANDEL, A/S

TELEFON 970 & 971 : : : : : : : AARHUS : : : : : : : TELEFON 970 & 971

TØRT SNEDKERTRÆ —— FIN SORTERING

LAASEFABRIKEN „OVAL"

SMÆKLAASE (SYSTEM YALE) — FALLELAASE — RIGELLAASE

DANSK ARBEJDE OVAL DANSK ARBEJDE

Leverandør til: Den kongelige danske Marine, De danske Statsbaner, Københavns og Frederiksbergs Kommuner, A/S Silvan, A/S Phønix, Bygningssnedkernes Aktieselskab, A/S Burmeister & Wain, Andelsboligforeningen „Amagerbro", Arbejdernes Andels-Boligforening, Arbejdernes kooperative Byggeforening, De forenede Andelsboligforeninger samt flere Andelsboligforeninger m. m.

NORA 4423 y. EMILIEVEJ 9, KØBENHAVN V. NORA 4423 y.

førte imidlertid, som Aarene gik, at Fremstillingen af disse lidt efter lidt udspecialiseredes videre og antog mere fabriksmæssige Former, idet én indrettede sig f. Eks. særlig paa malede Soveværelser, en anden paa Egetræs Spisestuer, som var det, der naturligt var det største Forbrug af, idet det var en given Regel, at det ene Værelse i enhver 2 Værelsers Lejlighed skulde være som Spisestue og i Eg, hvor tynd Skallen end var.

Fabriksformen var dog som Regel ikke mere gennemført, end at der fremstilledes 4

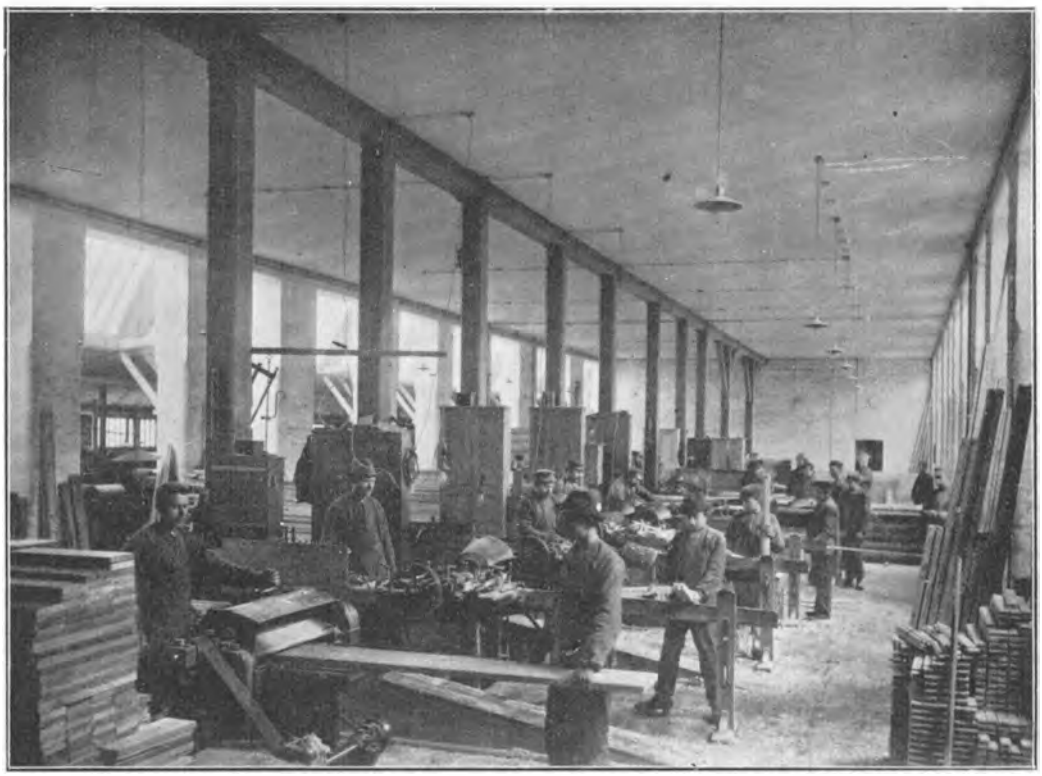

Moderne Maskinsnedkeri.

H. Pens

Telefon Central 8577 — St. Kongensgade 92, København K. — Tlgr.-Adr.: Glaspens.

Folieret Spejlglas — Glasslibning — Spejlbelægning
— Messingindfatning — Forgyldte Spejle. —

I/S. FR. SVENSSON'S EFTF.
STOLE- OG MØBELFABRIK
THUNØGADE 1 — AARHUS
SPECIALITET:
HERREVÆRELSER OG KOMB. STUER I EG

TRÆULD

AF BEDSTE KVALITET
I FORSKELLIGE FINHEDER

H. NIELSEN

VESTERBROGADE 69[1]
(FORHEN NR. 27)

TELEFON CENTRAL 3713

SORØ LISTE- & STOLEFABRIK

FABRIK: SORØ
(ved P. CHRISTENSEN)
TELEFON SORØ 141

LAGER: ST. REGNEGADE 26
(ved E. CHRISTENSEN)
TELEFON CENTRAL 5855

VOR FABRIK FREMSTILLER ALLE SLAGS MODERNE SPISESTUE-
OG SOVEVÆRELSE-STOLE OG TABURETTER
MØBELLISTER OG SPRINGLISTER I ALLE GANGBARE PROFILER

KONKURRENCEDYGTIGE PRISER - 1. KL. UDFØRELSE

REPRÆSENTANT FOR ØERNE:
HENRY OLSEN

REPRÆSENTANT FOR JYLLAND:
P. ANDERSEN

KØBENHAVN, A/S FREDERIK FIEDLER, ST. KONGENSGADE 31
TELEGR.-ADR. „FIEDLERFRED" TELF. 1581, 10581

MØBELSTOFFER — GARDINER & GULVTÆPPER
TAPETSERER ARTIKLER & STOPPEARTIKLER

à 6 Sæt ad Gangen, og der solgtes til private eller til Videreforhandling, som det passede, og med en Rabat til Forhandlere.

Som Regel var disse Ting baade slette og aandsforladte i Formen, ringe i Arbejdskvalitet og Materiale, og man var indstillet paa ikke at forlange mere eller andet af den Produktionsgren. Tilliden til det haandværksforarbejdede var rodfæstet, ikke blot som det, der blev formet efter personlig (god eller daarlig) Smag og Ønske, men ogsaa var Tilliden til det rent tekniske paa det haandværksfremstilledes Side

Moderne Maskinsnedkeri — Samlerværksted.

M. H. KRAUSE

NIELS EBBESENSVEJ 6
:: KØBENHAVN V. ::
FILIAL MED JERNBANESPOR
:: :: STRANDLODSVEJ S. :: ::

TELEFONER: CENTRAL 3205 -- 3206 & AMAGER 3317
TELEGRAM-ADRESSE: „DRYWOOD"

Mit righoldige og vellagrede Udvalg af

alle Sorter

FYRRETRÆ
HAARDTTRÆ
FINERER
EKSOTISKE TRÆSORTER

m. m. anbefales d'Herrer Forbrugere.

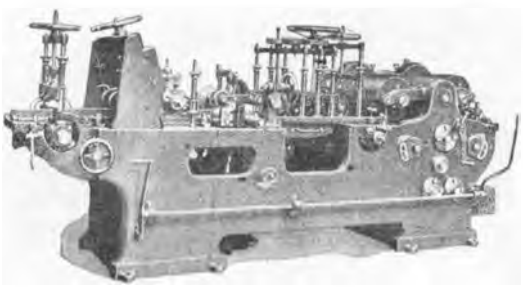

Anthon & Sønner

Kollund Østerskov - Graasten Telefon Graasten 50

Træbearbejdningsmaskiner af enhver Art.

Komplette Anlæg for Møbelfabriker og Maskinsnedkerier. Spaansugningsanlæg.

— Indhent Tilbud. —

Repr. for Danmark: **Ingeniør V. F. Melchiorsen**
Thunøgade 18 — Aarhus.

M. N. BLOK

BISPEVEJ 2

anbefaler mit righoldige Lager af

oversøiske Træsorter og Finér

til Dagens billigste Pris.

Af Lageret fremhæves:

Dansk, svensk, tysk og amerikansk Eg i alle Dimensioner og Kvaliteter, kantskaaret Cuba og Tabasco Mahogni i forskellige Kvaliteter og Tykkelser, Cubablokke, flammede Birkeplanker, slanke do. 7 Aar gamle. Ask-, Bøg- og Elmetræ, savskaaret og knivskaaret Cuba-, :: Tabasco-, Ege-, Bøge-, Birke- og Elmefinér samt Egefirkanter og Mahognipyramider. ::

Kobenhavns Marmorvarefabrik

Aktieselskab.

Glentevej 53. Kobenhavn V.

Telf. Central 1442.

Spec.: Marmor til Mobelbrug.

Det fabriksmæssige Hastighedstempo, som maatte til, naar en Ting skulde fremstilles billigt, følles som et nødvendigt Forringelsesmoment i Omhuen for Arbejdets Bonitet, hvad det i Virkeligheden ogsaa var, saa længe den fabriksmæssige Drift ikke var ført fuldt ud i sine yderste Konsekvenser i Retning af Systematik, som nødvendigvis maatte til, naar dens Princip, Mængder og Hastigheder skulde naas, og en god Kvalitet samtidig sikres. Fabriksprodukterne paa dette Tidspunkt var derfor for Størsteparten efter Reglen billige og slette.

Paa dette Punkt er der imidlertid i de senere Aar sket en ret væsentlig Forandring, baade henimod en rationel Fabriksdrift i større Former og en Industrialisering i Forbindelse med Specialisering af det tidligere mindre Haandværk. Særligt dette sidste er en ikke uinteressant faglig Foreteelse, der vel for en Del har sin Basis i Teknologisk Instituts Virksomhed i Forbindelse med den nu overalt til Stede værende elektriske Drivkraft. Den tillader disse mindre Virksomheder at slaa sig ned hvor som helst ude paa Landet under billige Forhold og udnytte den faglige Lærdom, som er erhvervet gennem Institutets Kursus, paa et eller andet specielt, lille Omraade, smaa Luksusmøbler o. l., og hertil udnytte saadanne mindre Hjælpemaskiner, som uden altfor store Bekostninger kan faas og drives ved Hjælp af en elektrisk Motor og Kontakt, der ikke tærer, naar den ikke bruges, og er en villig og billig Medhjælper under en øvet Haand.

Den store rationelle Fabriksdrift har i Krigstiden haft Grundlaget ved den pludselige og stærke Efterspørgsel efter Møbelarbejde, dels til Eksport og dels til indenlandsk Brug som Følge af den pludselige øgede Velstand. Det var ikke et nødtørftigt Behov, det kom til at dreje sig om, tværtimod, det var Ting af en vis Elegance og Gedigenhed i Materiale, i alt Fald hvad det ydre Anstræk angik, Eg, Mahogni, fin Hvidlak o. l., hvis Ekspres-Fremstilling, om den ikke skulde ende i den rene Skandale, maatte tilrettelægges ret grundigt, med Henblik paa det lunefulde Materiale, Træet er. I denne Højkonjunkturens Tid fik den egentlige Fabriksdrift sit Gennembrud, og mangfoldige Snedkere, særlig rundt om i Provinsbyerne, lagde dels af egen Drift, dels paa Tilskyndelse af Handelsfolk deres Virksomheder om til Fabrik, trods dyre Anlægsomkostninger af Maskiner, Tørreanlæg, Materialelager m. m., alt i Haab om, at

F. HEIMANN & Co.

FREDERICIAGADE 25 KØBENHAVN K TELF. PALÆ 1436

Lager af Snedkerartikler

Lim, Schellak, Sandpapir i Ark og Ruller, Sprit, Olier, Lakker, Bejtser, Aniliner, Pimpsten, Pensler og Møbelbeslag.

Rodkjær & Petersen, Aarhus.

Nørrebrogade 7. Telefon 3390.

Specialitet: Chatoller.

Luxusmøbler.

Specialitet: Salonskabe.

I. C. A. JENSEN
AARHUS

SPECIALVÆRKSTED
FOR
FINERE MØBLER

CHR. SØRENSEN
- MØBELFABRIK -
AARHUS

(TIDLIGERE FREDERIKSGADE 75)

FRA SEPTEMBER
SALTHOLMSGADE
VED VESTERBROS TORV

EG SPISESTUER
OG
HERREVÆRELSER

REPRÆSENTANT I KØBENHAVN
E. MARTINUSSEN

ANDR. TUCK
-- ODENSE --

Specialfabrik for

Chesterfieldsborde	*Klaverbænke*
Spilleborde	*Nodestativer*
Rygeborde	*Standere og*
Metalborde	*Søjler*

Min Udstilling i København i Teknologisk Instituts Lokaler fra 6.—14. September omfatter foruden ovennævnte en Del nye Modeller.

I. B. Bruun & Søn
Nykøbing F.

Statstelefon 8 — Telegr.-Adrs. »Bruunshaab«

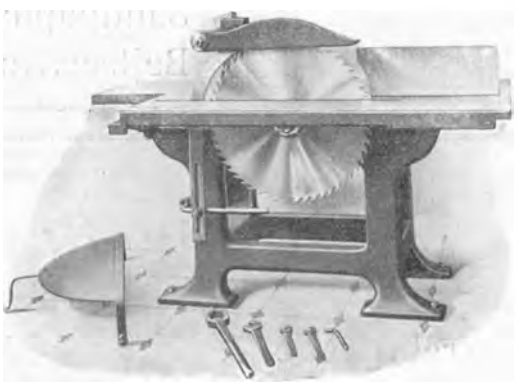

Specialfabrik for Maskiner til Træindustrien
Jævn- og Vekselstrømselektromotorer.

dansk Snedkeri nu endelig engang stod overfor en afgørende og blivende økonomisk Renæssance, hvor det gjaldt om at blive først og størst.

Andre, baade egentlige Snedkere med mere Handels- end Haandværkstalent og allestedsnærværende Handelsfolk, der var rede til at gribe en Chance, hvor og ved hvad den maatte frembyde sig, tog sig af Omsætningsforholdene i Form af Agenturer, en gros Lager, Eksportkommissionærer, som Mellemled mellem de producerende og Udsalgsstederne, hvorfra Varerne kom det købevrige og i Bunden ukritiske Publikum i Hænde, og til Priser, som paa dette Tidspunkt en Haandsnedker med Lethed kunde tage Konkurrencen op med. Forøvrigt generede disse to Afskygninger indenfor Faget ikke hinanden i denne Tid, hver havde nok med sit, og Fabriksdriften naaede under disse Vilkaar til i sine Rækker at tælle Virksomheder, der under denne Form fremstillede virkelig gode og velplejede og indvendig som udvendig velsoignerede Møbler, ganske vist i Former, der havde Bud til en ret glubsk Smag, men som Snedkerarbejde betragtet godt.

Saalænge disse gode Tider varede, levede som nævnt saavel Haandværkssnedkerne som Fabrikanterne godt Side om Side, ligeledes den store Skare faglærte eller ufaglærte, der havde taget sig af den altid bedste Del, Omsætningen af Fagets Produkter, som et særligt, specielt Felt.

Imidlertid, Tiden slog om, før man anede det, og hvorledes Tiden er for Øjeblikket, er vi alle belærte om.

Omslaget har bragt et naturligt Modsætningsforhold mellem disse 3 Parter indenfor Fagets Interessesfærer for Dagens Lys, og navnlig har Fagets Omsætningsforhold været et Dagens Stridsspørgsmaal i den senere Tid.

Som naturlig stærkt interesseret i Fabriksformen har Møbelhandlerne ikke ladet nogen Lejlighed gaa ubenyttet hen til at fremstille denne som Tidens eneste saliggørende Form for Møbelsnedkeri og dem selv som det eneste habile Bindeled mellem Publikum og Producenterne og deres egne Navne de eneste, som det bør have Publikums Interesse at kende, medens Haandværkssnedkeren som en Fortidslevning bør overgaa til Historien.

Vi skal ikke her komme nærmere ind paa dette

Ligkistefabrikken „Danmark".

Ligkister i
Ima Udførelse
efter stilfulde
Tegninger.

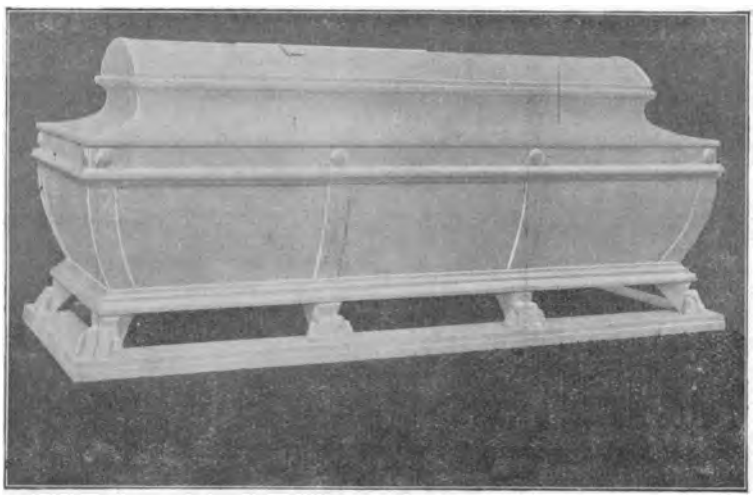

Forlang
vort illustrerede
Katalog og
Prisliste.

Fabrik og Kontor: Haslegade 1. København Str.
Telefon Str. 1507.

JENS RASMUSSEN

Specialfabrik i Lædermøbler

samt alle polstrede Møbler saavel med som uden Stof.

— Tilbud paa Montering af behandlede Stel m. m. gives omgaaende. —

ST. KONGENSGADE 69 - KØBENHAVN

TELEFON CENTRAL 9124 TELEGRAM-ADRS. JERAMØBEL

En gros — Eksport.

Møbelfabriken „Sirius“ Aabyhøj - Aarhus

— Telefon 4603 —

- Hvide Soveværelser -

Husk at bruge Træ og Finer fra **Brøchner's.**

Forholds Detaljer, men kun paapege, at medens Bygningssnedkeriet gaar sin Gang under vante Former med Benyttelsen af Tidens tekniske Fremskridt, saa staar Møbelsnedkeriet som Følge af ovennævnte Forhold paa et Punkt, hvor det, med Tidsinteressen og de økonomiske og sociale Nivelleringsforhold for Øje, ikke er muligt at sige, i hvilken Retning det i Længden vil gaa.

Aabenlyst er det imidlertid, at det egentlige særprægede Haandværkssnedkeri, som trods alt formener, at det har en Eksistensberettigelse som ydende en Indsats i Faget, som Fabriken ikke kan give, under Forholdene, som de er, kæmper en mere end haard Kamp for Tilværelsen, der har gjort dem til et Bytte for en haard indbyrdes Konkurrencekamp, som offentlige som private Institutioner har vidst at drage Fordel af paa enhver Maade.

Ved Udstillingen i Industriforeningen vil disse Fagets Haandværkere søge at vække og fastholde Publikums Interesse for det Kulturmoment, som de mener at kunne præge Fagets Frembringelser med, samtidig med at Fabrikkerne i Teknologisk Institut mobiliserer deres Ydeevne. Resultaterne af denne fredelige faglige Styrkeprøve mellem Kolleger, der hver for sig har valgt sit Felt indenfor Faget at opdyrke, vil sikkert blive af Interesse at følge. Det maa være at haabe, at den vil klarlægge Delingslinierne saa tydelig, at hver Part som forstaaende Kolleger maa kunne indse, hvad Tidens Udvikling nødvendigvis maa bære i sit Skød, men tillige ogsaa, hvad af det overleverede, der lige saa nødvendigt maa bevares og værnes om, naar Snedkerfaget paa ethvert Omraade, baade teknisk og kulturelt, skal bevare det gode Navn, det har arvet fra Forfædrene.

Dømme ret herom kan kun den, som ejer den Kærlighed til Faget, der bunder i at kende det og kunne det, hvad enten det udøves gennem Fabriksdrift eller Haandværksdrift.

A. E. Mørck.

HANS HANSEN

ØSTERBROGADE 4

KØBENHAVN Ø TELEFON 102

SPECIALFORRETNING

FOR

TRÆINDUSTRI

LIM :: SCHELLAK :: SPRIT

POLITURER

RUSSISK STRYGELAK :: POREFYLDER

ANILINER :: OLIER :: PIMPSTEN

STAMBEJTSER

MAHOGNIBEJTSE :: NØDDEBEJTSE

SANDPAPIR I ARK OG RULLER

Fra Fællesrepræsentationens Jubilæumsoptog 1904.

I Aaret 1904 havde Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk bestaaet i 25 Aar, og man havde besluttet at fejre dette Jubilæum bl. a. med et Optog af Haandværkere i København. Samtlige københavnske Laug og Mesterforeninger, som var tilsluttet Fællesrepræsentationen, deltog heri, og Københavns Snedkerlaug besluttede at deltage i Optoget med 2 Vogne, den ene bestod af en kæmpemæssig Høvl udsmykket med Blomsterguirlander og Baand, den anden blev arrangeret som en Vogn i Rokokkostil — tegnet af Arkitekt Henning Hansen —

Snedkernes Vogne i Haandværkertoget 1904 passerer gennem St. Kongensgade.

N. P. ROSTRUP'S

Valkendorffsg. 34 & 36 Telefon 778

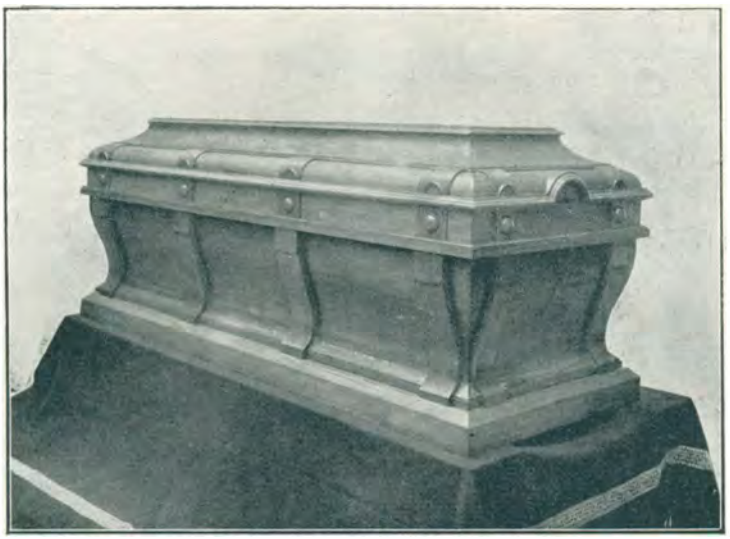

Gl. Kongevej 103 Telefon 13577

bekendte

LIGKISTEMAGASIN

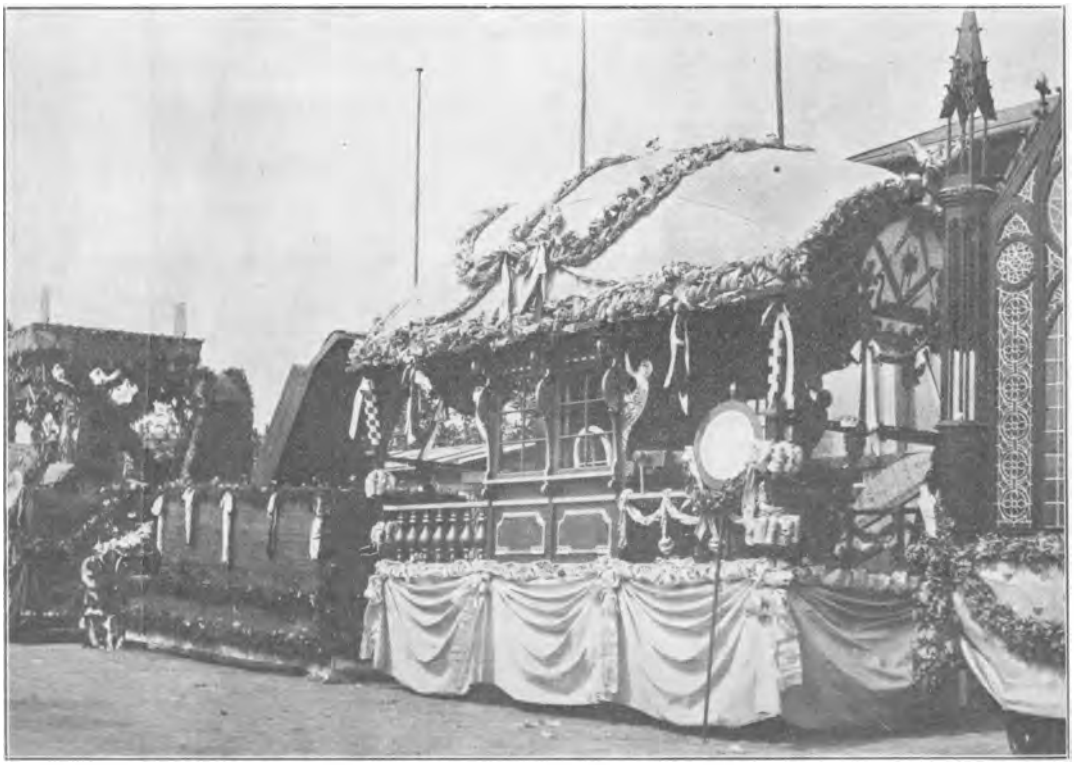

Snedkernes Vogne i Haandværkertoget 1901, opstillede i Tivoli.

hvor nogle Snedkere arbejdede paa Færdiggørelse af forskellige Møbler.

Det blev et mægtigt og pragtfuldt Vogntog, der udgik fra Kristiansborg Slots Ridebane, drog gennem den gamle Del af Byen og sluttede i Tivoli; efter hver Vogn fulgte vedkommende Laugs eller Mesterforenings Medlemmer med deres Bannere, Laugslader, Flag etc. Optoget gjorde stormende Lykke hos Københavns Befolkning. — Paa vore Billeder ses paa det ene Snedkernes Optog drage gennem St. Kongensgade og paa det andet Vognene placerede i Tivoli efter Optogets Afslutning.

A. Elbirk

DANSK STOLE FABRIK

(Snedkermester H. P. Hansen).

MØLLEGADE 6

KØBENHAVN N.

Telefoner: Central 8695 — Privat Taga 2070.

W. RØPER-PETERSEN. 9260 SPEILGLAS 13060 KØBENHAVN K.

AABENRAA 5

SNEDKERMESTRENES MEDLEMSBLAD. Udgiver: Snedkerlauget i København. Redaktør: Snedkermester A. E. Mørck. Redaktionssekretær: Carl F. Fredbo. Redaktion: Grønnegade 41. Tlf. Cent. 3601. I Kommission hos Petersen & Bratvolds Bladforlag, Ll. Strandstræde 13 Kbhvn. K. Tlf. 7648. Trykt hos O. C. Olsen & Co., København.

Carl F. Petersen

Møbel og Bygningsbeslag en gros

Istedgade 13 — København B.

Telefoner:
Central 1138 (3 Linier)
med Omstilling til samtlige Afdelinger

Post Giro:
Konto Nr. 1138

Telegramadresse:
„Carlefbeslag"

Dørlukkeren C.F.P.

Herved har vi Fornøjelsen at meddele, at vi fra 1ste Februar d. A. har optaget Forhandlingen af

Hekklejern med forlagt Vingo, Maskinhovlejern, Kutterhoveder, Kutterbolte etc. etc

Vi vil til Stadighed have et stort Lager af alle gangbare Modeller og Størrelser til konkurrencedygtige Priser, ligesom vi med en hvilken som helst speciel Vare. Mærket CFP Varens Kvalitet. Tilbud er til enhver Tid til tuelle Forespørgsler blive besvaret med det indtrædende Behov godhedsfuldt beære os med Deres behagelige Ordrer. faa Dages Varsel kan levere i Jernene er en Garanti for Tjeneste, og vil Deres evensamme. Vi beder Dem ved

Samtidig benytter vi Lejligheden til at meddele vore ærede Kunder, at vi, grundet paa Pladsmangel, i Løbet af indeværende Aar flytter vor Forretning hen i nyindrettede Lokaler i vor Ejendom **Gasværksvej Nr. 9.**

P.S. Nærmere Meddelelse angaaende Tidspunktet for Flytningen vil blive bekendtgjort gennem Dagbladene.

Dørgreb — Hængsler — Laase — Møbelfjedre — Gulvpap — Lim
Schellak — Som — Skruer — Jernvaske etc. etc.

AKTIESELSKABET

SNEDKERMESTRENES TRÆ- OG FINERSKÆRERI

NANSENSGADE 61 — KØBENHAVN K

TELEFON 978—5495

FILIALER:

NØRREBROGADE 157, Telefon 10978 — HILLERØDGADE 37, Telefon Taga 1747

Største Lager af dansk og udenlandsk

TRÆ OG FINER

i tørre vellagrede Kvaliteter passende for Møbelindustrien

AFSPÆRREDE PLADER — KRYDSFINER — LISTER

SKÆRERI — TØRRESTUER — MASKINSNEDKERI

DANSK SPRIT-CENTRAL.

DENATURERET SPRIT TIL POLERING.

◆

KØBENHAVN · AALBORG · ODENSE